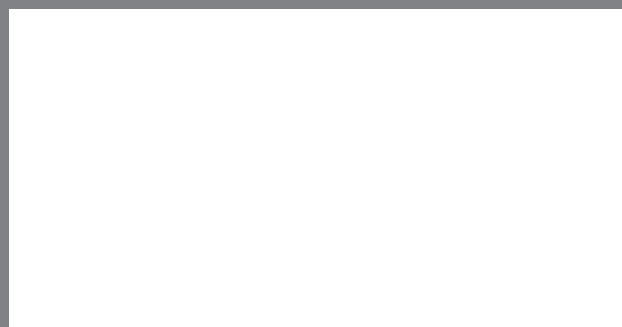
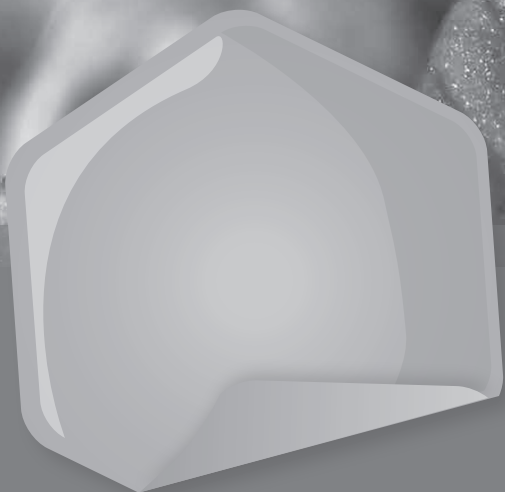

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 5/2022

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Štore
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovniki, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Majska ponudba – AKCIJA

Maja imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikule. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Čebelarški priručnik za začetnike:
5,00 EUR – 10 % = **4,50 EUR**

Knjiga Medovite rastline:
24,99 EUR – 10 % = **22,50 EUR**

Knjiga Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu: **35,00 EUR – 10 % = 31,50 EUR**

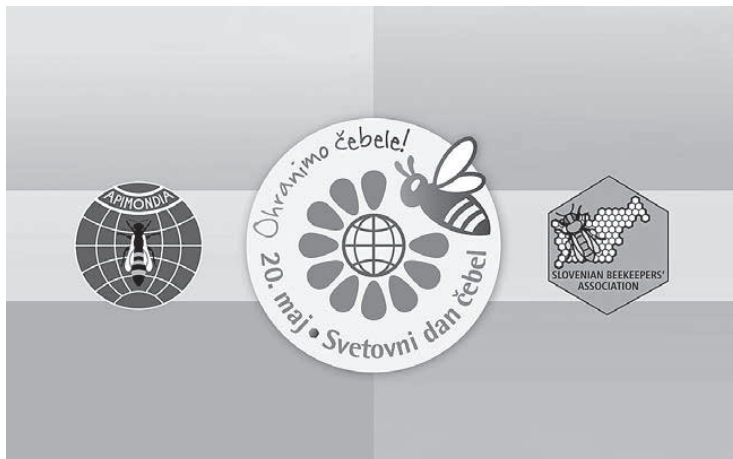

Knjiga Cvetni prah:
1,90 EUR – 10 % = **1,71 EUR**

Naj zaplapolajo zastave

Slovenski čebelarji smo lahko ponosni, da bomo 20. maja praznovali že peti svetovni dan čebel. Ker smo v preteklosti čebelarji že pokazali, da je v slogi moč, pokažimo tudi tokrat Sloveniji in svetu, da smo ponosni na svoje korenine in dosežke. Zato naj na peti svetovni dan čebel z naših domov, čebelnjakov ... ponovno zaplapolajo čebelarške zastave. Zastave si lahko priskrbite v tajništvu ČZS. Cena zastave: 34,00 EUR – 15 % = 28,90 EUR. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

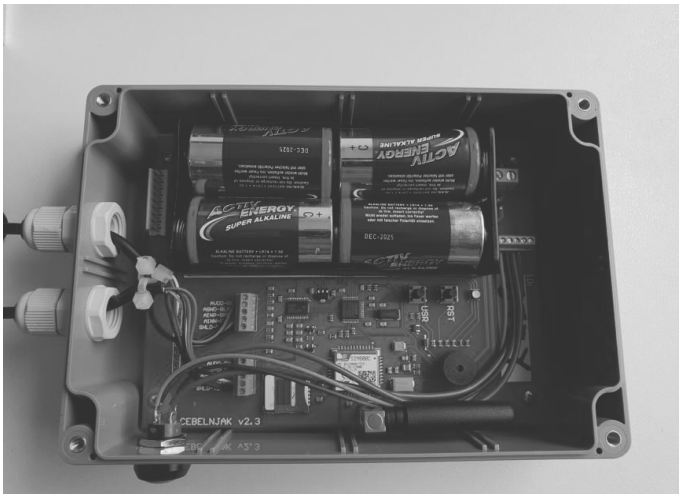

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Nagradna čebelarska križanka WWW.NAJMEDI.SI

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	CELOTA, SESTAV	MEHIŠKI INDIJANEC	PRIMOŽ RAMOVŠ	JAZZ PIANIST KING COLE	HUMO- RISTKA PUTRIH	SLADKOR- NA VODA	NOVINAR IN ALPINIST MAHKOTA
						DEL DIHALNEGA APARATA PRI ČEBELAH							
						REZULTAT RAČU- NANJA				9			
						SHANIA TWIN			METRIČNA ENOTA V GLASBI KAMION S KASONOM				
						APETIT PRI JEDI				UŽITNA GOBA, JURČEK	ROBERT ERJAVEC KDOR RAD SKAČE, SKAKAČ		
						SPAJKA							
													KRAJ S PLEZALNO STENO PRI ČRNEM KALU
NAJDITELJ ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI (PO LEGENDI)	TENIŠKA IGRALKA ZIDANSEK	UMETNIŠKO IME IGRALKE IDE KRAVANJA	NIVO, STOPNJA	IVAN LOTRIČ	DOMAČA HIŠA, DOMAČIJA KOPANJE, IZKOP			GROBA, DEBELA TKANINA VRSTA IGLAVCA					
ŠTIRI- KOTNA PLOSKEV							7	BELA RUDNINA SODOMA IN ...				12	
SISTE- MATIČNI SEZNAM KNJIG ALI IZDELKOV							SLA, NAGON KOS SUKANCA		8	NAPUŠČ ITALIJAN. LUKSUZNI ŠPORTNI AVTO			
GLAVNO MESTO JORDA- NIJE				LEP RAZGLED Z VIŠINE KONICA, BODICA			2					PAJČEVINA	PLOŠČATO, RDEČE ZIMSKO JABOLKO, POGAČAR
NAJBOLJ NASELJENO MESTO V SEVERNI DAKOTI					FILMSKI KOMIK CARREY PREIZKUS, KONTROLA			ANGLEŠKI FILMSKI IGRALEC FIENNES HRIBI				1	
GRŠKI LADJAR ONASSIS			MIRUJOČI DEL ELEKTRO- MOTORJA ŠIVANKA					PLAST ZEMELJSKE SKORJE VODNI VRTINEC					
RANJENJE							IZLETENJE DRUŽINE IZ PANJA PRELAZ V KARAVANK.						
POMOČ: BORAKS DUENJA GOMORA SIAL	PESNIK ELEGIJ	ALENKA GODEC PRIPRAVA ZA TOČENJE MEDU		FLOSAR STARA ENOTA ZA DELO							4, IN 2. ČRKA NEŽEN TONOVSKI NAČIN		
EMMA THOMPSON		POLET, LET POPIŠO- VANJE		5			MANJŠI TRAM NEKDANJI KOŠARKAR (IVO)						10
TENIŠKI REKET					NAŠA POP ROCK SKUPINA ... IN EVA				1.000 KG SLADEK IZLOČEK UŠIČ				
TV REA- LIZATOR VODNIK			ZABOJ SKUPEK CELIC IZ ČEBELJEGA VOSKA			11	DELAVEC V PROIZVOD- NJI MILA TOČENJE SOLZA			4			
MAVEC	3				DRUŽAB- NICA DEKLETA DAVID IMPERL			6					
HOMER- JEV EP O TROJAN- SKI VOJNI						OLIMPIO- NIK ŠTUKELJ							
ENOTNO ŽENSKO OBLAČILO					PALMI PODOBNA RASTLINA Z OZKIMI LISTI								

Nagradno geslo:

1	2	3	4	5	6	7	5	8	9	10	5	11	5	4	8	6	9	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	----

Nagrada: popust v znesku 50 EUR pri nakupu pametne čebelarske tehtnice E-čebeljak, Miha Benedik, s. p., Vurnikova ulica 11, 1000 Ljubljana, www.najmedi.si. **Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 5. maja 2022 na e-naslov: info@czs.si.** Rešitev križanke v SČ 4/2022: sodobna GSM-tehtnica, izžrebanka: Alenka Grašič.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 5/2022

Predstavitev
novega urednika
Slovenskega
čebelarja

- V prodaji ni samo pristen in kakovosten med
- Kakovost satnic na slovenskem trgu
- Vplivi na trg EU z medom

19. ČEBELARSKI PRAZNIK SLOVENIJE

in 5. PRAZNOVANJE SVETOVNEGA DNE ČEBEL
Dolenjske Toplice, 21. maj 2022

PROGRAM:

Od 8. do 14. ure:

INFO točka – registracija prijavljenih čebelarjev in prevzem kuponov za kosilo.

Ob 9. uri:

Sprejem častnih gostov v Kulturno-kongresnem centru Dolenjske Toplice, ob 10.50 prihod gostov na prireditveni prostor.

Od 9. ure:

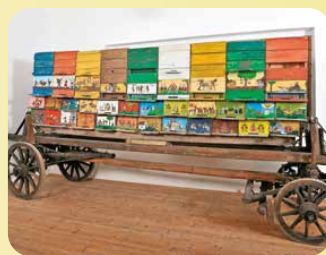
- Ogled in predstavitev čebelarске razstave v Kulturno-kongresnem centru v Dolenjskih Toplicah,
- čebelarска, kmečka in rokodelсka tržnica,
- ogled in predstavitev Destilarne in čokoladice Berryshka – 5 EUR (031/705 438),
- ogled Čebelarstva Kapš – 3 EUR (041 779 236),
- ogled Čebelarskega doma Podstenice v Kočevskem rogu, 11 km – brezplačno (031/761 568),
- ogled Hudičevega turna in depoja vozil v Soteski, 5 km – brezplačno (07/384 51 88),
- Muzej Kočevarjev staroselcev, Občice 9 – 8,1 km (07/393 75 22, 041/671 302).

Od 10. ure do 10.40:

Zbiranje praporščakov na prireditvenem prostoru, ob 11.00 prihod na prireditev.

Od 11.00 ure do 12.15:

Slavnostna proslava ob 19. čebelarском prazniku in 5. praznovanje svetovnega dne čebel s slavnostnimi govorniki in bogatim kulturnim programom v prireditvenem šotoru. Po prireditvi bo sledilo kosilo in druženje ob zvokih Ansambla Petra Finka.

Informacije

Polona Vrtar, delavka za turizem in kulturo:
polona.vrtar@dolenjske-toplice.si, tel. št.: 040/396 639.

V popoldanskem času:
Dušan Tisovec, tajnik:
cdstrazatoplice@gmail.com, tel. št.: 041/880 727, ali

Tone Andrejčič, predsednik:
tone.andrejic@guest.arnes.si,
tel.: 051/258 283.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

V letošnjem letu smo vas že obvestili o novi sistemizaciji delovnih mest pri ČZS, s katero je UO ČZS ustvaril novo delovno mesto za področje izobraževanja in usposabljanja. Delo svetovalca za izobraževanje in usposabljanje sem začel aprila 2022 s čimer nadaljujem z opravljanjem nalog in projektov, ki sem jih imel kot dosedanja vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS. Delo glavnega in odgovornega urednika *Slovenskega čebelarja* pa sem predal naprej novemu uredniku Tadeju Pavkoviču, ki se vam predstavlja v nadaljevanju. Prejšnje delovno mesto se je torej preuredilo v dve samostojni, za kar je obstajala že velika potreba zaradi razvoja obeh področij v zadnjih 15 letih.

Pri tem naj dodam, da sem delo urednika SČ, devetega zaporednega, opravljal z velikim veseljem in skrbno odgovornostjo. Bilo mi je v čast! Od konca leta 2007 do pomladi 2022 poskrbel za izdajo 14 celotnih letnikov oz. skupaj 159 števil. Po stažu se med dosedanjimi uredniki SČ uvrščam na peto mesto, za Vladislava Rojca z 18 leti ter pred Edija Senegačnika in Martina Menceja s po šestimi leti urednikovanja. Z uvajanjem g. Pavkoviča in nadaljnjim članstvom v uredniškem odboru bom poskrbel, da bo naše glasilo še naprej uspešno nadaljevalo svojo vlogo.

V skoraj pokoronskem času pa pred nas stopa velik izziv izobraževanja in usposabljanja, saj smo se v času epidemije kar preveč odvadili srečevanj ter se preveč navadili udobja domačega kavča in spletnih predavanj. Ta so predstavljala izhod v stiski, na dolgi rok pa so lahko kvečjemu pomožni kanal usposabljanja. Glavnina usposabljanja bo morala še vedno in spet potekati v živo in po možnosti na praktičen način z uporabo didaktičnih pripomočkov, učnih čebelnjakov ... Začetek delovanja 14 regijskih učnih čebelnjakov smo napovedali v prejšnji številki, zato vas sedaj vabim, da se v tem mesecu udeležite prvih usposabljanj, ki bodo potekala v njih. Izvajali jih bodo večinoma svetovalci specialisti in terenski svetovalci JSSČ ter predavateljski zbor ČZS, pa tudi veterinarji VF NVI in drugi predavatelji.

V majski številki si lahko preberete vsebine o kakovosti in dodani vrednosti čebeljih pridelkov v Sloveniji in stanju na evropskem tržišču. V mesecu maju se bo, ponovno v živo, odvilo že 44. Tekmovanje mladih čebelarjev, česar se zelo veselim. Želim vam lepo praznovanje Svetovnega dne čebel. In naj medi!

Marko Borko, svetovalec za izobraževanje
in usposabljanje

Tadej Pavkovič – novi urednik *Slovenskega čebelarja*

030/604 660

tadej.pavkovic@czs.si

Na dan norcev, lažnivcev in šaljivcev – govorim seveda o prvem aprilu – sem na Čebelarški zvezi Slovenije prevzel delovno mesto urednika *Slovenskega čebelarja*. Ob zadolžitvi urejanja rednega izdajanja čebelarškega mesečnika je tako name padla tudi dolžnost, da se vam, cenjeno bralstvo, na kratko predstavim.

Naj začnem, kot se menda spodobi, na samem začetku. Moji prvi spomini na čebelarstvo segajo v otroške dni, saj je bil moj stari oče čebelar. Med študijem zgodovine

na ljubljanski Filozofski fakulteti, ki sem ga končal lansko leto, sem se veliko posvečal gospodarski, agrarni in okoljski zgodovini ter med raziskovanjem pogosto odkrival arhivske vire, posredno pomembne tudi za zgodovino čebelarstva. Z uredniškim delom sem se prvokrat srečal na Radiu Študent, kjer sem večšine pisanja brusil kot novinar na redakciji za kulturo in humanistične vede. Na radiu sem se posvečal zlasti pisanju novinarskih prispevkov, recenzij znanstvenih publikacij, književnih izdaj, razstav in televizijskih serij ter pisanju in snemanju daljših izobraževalnih oddaj, ob priložnosti pa sem pri delu pomagal uredniku omenjene radijske redakcije.

Kot izkušen novinar bi si več časa želel preživeti med vami, slovenskimi čebelarkami in čebelarji.

Zelo vesel bom vaših zgodb, nasvetov in kritik, ki bodo pomagale oblikovati pozitivno prihodnost *Slovenskega čebelarja* ter slovenskega čebelarstva. Kot novi odgovorni urednik *Slovenskega čebelarja* se bom trudil, da uredniškega dela ne bi opravljal v znamenju prvega aprila, ampak vestno in marljivo, ravno tako kakor ga opravljajo naše srčne krilate prijateljice, ter s trdim delom uresničil vaša pričakovanja.

Tadej Pavkovič, urednik
Slovenskega čebelarja

KAZALO

UVODNIK

Marko Borko 129

OBVESTILA ČZS 131

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Auguštin: Kakovost satnic na slovenskem trgu 132

dr. Andreja Kandolf Borovšak: V prodaji ni samo pristen in kakovosten med 134

Aljaž Debelak: Kratki napotki za točenje in shranjevanje medu po načelih sistema HACCP 135

Petra Bračko: Izdelki iz čebeljih pridelkov kot dodana vrednost v čebelarstvu 136

dr. Peter Kozmus: Vplivi na trg EU z medom 138

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, dr. Maja Smodiš Škerl, dr. Janez Prešern:

Rezultati vzreje dejavnosti v letu 2021 140

dr. Andreja Kandolf Borovšak: Encimi v medu 141

ČBELA V SLOVENSKI BESEDI

Ljudmila Bokal: Ivan Cankar, O čebelnjaku 143

DELO ČEBELARJA

Gorazd Trušnovc: Čebelarjeva opravila v maju 144

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 147

OBVESTILA ČZS 148

OGLASI 155

V SPOMIN 160

INDEX

EDITORIAL

Marko Borko 129

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 131

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Vlado Auguštin: Honeycomb Base Quality on the Slovenian Market 132

Andreja Kandolf Borovšak, Dsc: Not Solely Genuine and Quality Honey is Being Sold 134

Aljaž Debelak: Brief Instructions for Extracting and Storing Honey According to the Principles of the HACCP System 135

Petra Bračko: Bee Products as Value-Added Products in Beekeeping 136

Peter Kozmus, Dsc: Impacts on the EU Honey Market 138

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl, Dsc, Janez Prešern, Dsc: Results of Breeding Activity in 2021 140

Andreja Kandolf Borovšak, Dsc: Enzymes in Honey 141

THE BEE IN THE SLOVENIAN LITERATURE

Ljudmila Bokal: Ivan Cankar, About the Beehouse 143

BEEKEEPER'S WORK

Gorazd Trušnovc: Beekeeper's Tasks in April 144

FROM THE BEEKEEPING ASSOCIATIONS 147

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 148

ADS 155

IN MEMORIAM 160

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nobc@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovič, opazovalec in napovedovalec čebeljih

paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.bracko@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Svetovalci za izobraževanje in usposabljanje:

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Tadej Pavkovič

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

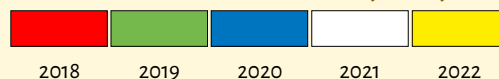
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7– do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasiloslovenskičebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 25. 4. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na žafranu. Zlato priznanje na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstvo zveza Slovenije 2022. Foto Nikos Kokolakis, Grčija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/660 604, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSC: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Pohod ob 20-letnici Čebelarkega centra Slovenije

Tudi letos bo Čebelarke zveza Slovenije organizirala pohod, in sicer v četrtek, 26. maja 2022. **Pohod bo namenjen počastitvi 20-letnice odprtja Čebelarkega centra Slovenije na Brdu pri Lukovici.** Sama pot bo dolga približno 26 kilometrov.

Zbrali se bomo ob 10. uri v Ljubljani na Cankarjevi cesti 5, kjer nas bo pozdravil predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč. Nato nas bo pot vodila po Slovenski cesti do Črnuč, kamor bomo prispeli okoli 11. ure. Tam bomo imeli pri cerkvi v Črnučah krajši počitek, nato se bomo odpravili preko Trzina do Domžal. V Domžale bomo prispeli okoli 14.30. Tam bo krajši počitek, nato bomo pot nadaljevali proti Dobu, Želodniku in Prevojam do cilja, Čebelarkega centra Slovenije na Brdu. Na cilj bomo prispeli okoli 16. ure.

Pozivamo vse slovenske čebelarje, podpornike in ljubitelje gibanja, športa ter zdravega življenjskega sloga, da se nam pridružijo na pohodu. Na pohodu se nam lahko pohodniki priključite kjer koli. Z nami lahko prehodite celotno pot ali del poti, ki vodi do našega Čebelarkega centra Slovenije. **Vsi tisti, ki bi se nam pridružili na pohodu in z nami prehodili celotno pot**

ali vsaj delček te poti, se prijavite na: ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00. Prijavnina za pohod je 10,00 EUR. V zameno prejmete majčko, celotno pot bodo na razpolago voda in prigrizki, na cilju pa nas bo pričakal topli obrok.

ČZS

Foto: arhiv ČZS

Izkoristite brezplačne analize čebeljih pridelkov

ČZS zbira vzorce medu za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu (paket 1). Na voljo je še nekaj mest za vzorce cvetnega prahu, propolisa in voska (paket 3) za brezplačno analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj. Za izvedbo analiz potrebujemo 450 g medu ali 100 g cvetnega prahu, propolisa ali voska. **Ob oddaji vzorca je treba priložiti še pristopno izjavo, ki jo najdete na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana.** Čebelar je upravičen do oddaje enega vzorca medu in enega čebeljega pridelka (vosek ali propolis ali cvetni prah) v triletnem programskem obdobju 2020–2022. Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno. **Več informacij: aljaz.debelak@czs.si ali po tel.: 01/729 61 29.**

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ

Foto: arhiv ČZS

Vabilo k sodelovanju na fotografskem natečaju čebelarke revije Dymak

Slovaška čebelarke revija Dymak razpisuje natečaj Čebelje novinarske fotografije 2022 (Bee press photo & bee art 2022). Letak z več informacijami o natečaju smo objavili na spletni strani Čebelarke zveze Slovenije. Vabljeni k sodelovanju!

Uredništvo

Kakovost satnic na slovenskem trgu

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

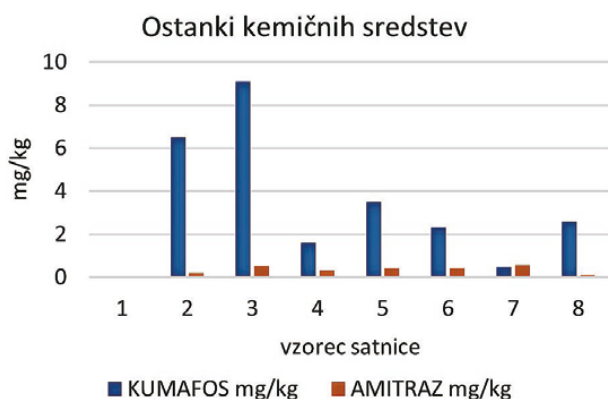
vlado.augustin@czs.si

Pri nakupu satnic se moramo zavedati možnosti, da je lahko vosek ponarejen in onesnažen s sintetičnimi akaricidi. Da bi čebelarjem pri nakupu satnic omogočili lažjo izbiro, smo na Javni svetovalni službi v čebelarstvu glede omenjenih parametrov naredili analizo stanja kakovosti satnic na slovenskem tržišču. Analizirali smo satnice osmih največjih slovenskih proizvajalcev oziroma trgovcev satnic.

Ponarejenost voska

Zaradi majhne in nezadostne pridelave ter velikega povpraševanja dosega čebelji vosek visoke cene. Zaradi tega ga nekateri trgovci z voskom in izdelovalci satnic mešajo z drugimi, cenejšimi, vosku podobnimi snovmi, kot so loj, mineralni voski, stearin, parafin, kolofonija, rastlinski voski itn.

Ponarejenost voska je brez laboratorijskih analiz težko dokazati. Najpreprosteje in najhitreje določimo pravi vosek po njegovi gostoti. Ponaredki s cerezinom, parafinom, lojem in drugimi dodatki povečujejo gostoto voska, zato specifično

Vzorec	Kumafos mg/kg	Amitraz mg/kg
1	0	0
2	6,5	0,21
3	9,1	0,54
4	1,6	0,32
5	3,5	0,42
6	2,3	0,41
7	0,47	0,58
8	2,6	0,12

Foto: Jernej Auguštin

gostejše kroglice iz ponarejenega voska v tekočini določene gostote potonejo, kroglice iz čebeljega voska pa plavajo. Pravi vosek se pri rezanju ne lepi na nož, niti se pri žvečenju ne prijemlje na zobe. Pri gnetenju postaja mehak, voljan in prožen. Vosek, ki je mešan s parafinom, se občutno razlikuje od naravnega voska po lomljenju, poleg tega pa tudi ni zrnat in poka vijugasto. Če ga pogledamo proti soncu, s prostim očesom vidimo v njem, zlasti na prelomu, zelo majhna svetlikajoča se zrnca parafina.

Ponarejenost voska je mogoče dokazati tudi na podlagi tališča. Temperatura tališča čebeljega voska je 58–64 °C in je veliko višja od parafina, ki ima tališče že pri 30 °C. Tako se osnove celic iz ponarejenega voska v toplem panju razvlečejo v romboidne oblike, na katere čebele zgradijo nepravilne, po navadi prevelike iznakažene celice. Čebele tako satje zapustijo, čebelje družine pa začnejo propadati.

V seriji sodobnih analitskih metod, ki so bile v zadnjih 15 letih preizkušene za analizo čebeljega voska za odkrivanje njegovega ponarejanja, se je za posebno zanesljivo izkazala metoda infrardeče spektroskopije. To analizno metodo smo uporabili za analizo pridobljenih osmih vzorcev satnic. Pri vseh analiziranih satnicah ni bila zaznana prisotnost tujih snovi (patogenov) z mejami zaznave 2,5 % (parafin), 1,2 % (stearin/stearinska kislina), 2 % (loj) in 3 % (karnauba vosek). Na podlagi rezultatov analize lahko rečemo, da na slovenskem tržišču ni ponarejenih satnic.

Onesnaženost voska

Med več kot 40 let trajajočim bojem proti pršici *Varroa destructor* smo bili čebelarji prisiljeni vnašati v čebelje panje nevarna kemična sredstva, kot so bromopropilat, kumafos, fluvalinat, amitraz itd. Večina teh sredstev spada med lipofilne snovi, ki se aktivno vežejo z voskom. Ta sredstva so zelo stabilna in se kopičijo v čebeljem vosku, po nogah in telesih čebel pa se širijo po celotnem panju in po vsej čebelji družini. Iz voska jih ne moremo odstraniti niti s čiščenjem niti s topljenjem.

Ker so nevarna kemična sredstva trdno vezana v vosku, je tak vosek najboljše izločiti iz čebelarstva in ga uporabiti za izdelavo sveč ali prodati za industrijske potrebe ipd. Večina čebelarjev tega ne upošteva in tak vosek oddaja v predelavo za satnice. Kratkoročno je to gotovo najpreprostejše in najbolj ekonomično, tako za čebelarja kot tudi za izdelovalca satnic. Dolgoročno pa so posledice take nenadzorovane menjalne trgovine katastrofalne za kakovost vseh čebeljih pridelkov v državi. Z nakupom takih satnic lahko ostanki nevarnih kemičnih sredstev onesnažijo tudi med in druge čebelje pridelke tistih čebelarjev, ki teh sredstev nikoli niso uporabljali za zatiranje varoj.

Glede ostankov v čebeljih pridelkih je še posebej nevarna kemična snov kumafos, ki je sestavina sredstva s trgovskim imenom *CheckMite*. Kumafos spada med lipofilne snovi, ki se aktivno vežejo z voskom. To potrjuje visoka vrednost absorpcijskega koeficienta (18.000 ml/g), ki kaže na možnost velike akumulacije kumafosa v organski masi oziroma v vosku. Tako se to sredstvo kopiči v čebeljem vosku ter se po nogah in telesih čebel širi po celotnem panju in celotni čebelji družini. Vsa notranja mesta čebeljega panja, po katerih se gibljejo čebele (okvirji, podnice, pokrovi, matične rešetke), so namreč prevlečena s tankim slojem voska. Lipofilne snovi – kumafos –, ki jih najdemo prav na takšnih mestih, pa z njih počasi prehajajo na druge čebelje pridelke, kot so med, deviški vosek in propolis. Že vsebnost 1 mg/kg kumafosa v vosku pa lahko povzroči pojav tega v medu.

Glede na **Poročila o izvajanju Programa podpore laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov** (analiza cvetnega prahu, propolisa in voska na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj), kjer zadnjih nekaj let beležimo visoke vrednosti kumafosa in amitraza v vosku, je bilo prisotnost omenjenih snovi pričakovati tudi v satnicah. Na žalost so se naša predvidevanja uresničila. Kemična sredstva za zatiranje varoj in njihove razpadne proizvode smo v velikih vrednostih našli v vseh satnicah, razen ekoloških (vzorec številka 1), ki so bile neoporečne. Ker je v večini satnic vsebnost kumafosa višja kot 1 mg/kg, obstaja možnost prehajanja tega v med.

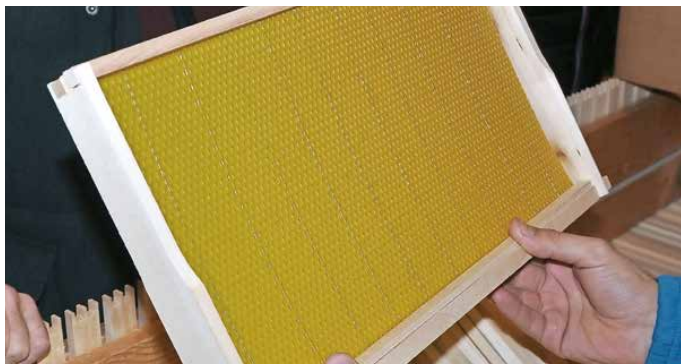
Ker so analize pokazale predvsem visoke vrednosti kumafosa v vosku in s tem tudi možnost onesnaženja medu, moramo za zaščito kakovosti medu sprejeti hitre in učinkovite ukrepe. Največja težava je, da kumafosa iz voska ne moremo izločiti niti z običajnim čiščenjem niti s taljenjem.

Odstranjevanje ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj

Da se znebimo ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj v čebelarstvu, svetujemo:

- Zatirajte varoje s kemičnimi sredstvi, ki niti v vosku niti v medu dolgotrajno ne puščajo nevarnih ostankov.
- Izdelujte satnice iz neobremenjenega voska. Takšno ločeno kroženje voska je nekoliko težje uveljaviti, vendar so nas razmere prisilile k temu. Na trgu že obstajajo proizvajalci satnic, ki so specializirani tudi za izdelovanje satnic iz manjših količin prinesenega voska.
- Sami doma izdelujte satnice iz neobremenjenega voska. Na trgu obstaja kar nekaj ponudnikov opreme, s katero lahko predelamo vosek in iz njega izdelamo satnice brez nevarnih ostankov.
- Kupujte satnice brez ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj. Na trgu obstajajo tudi satnice, za katere je mogoče dobiti certifikat o neoporečnosti. Izogibajte se trgovcem, ki vam ponujajo poceni vosek brez jamstva, da ta ni onesnažen. Najslabše je, če svoj neoporečni vosek zamenjate za satnice, ki so onesnažene.
- Pridobivajte med iz deviškega satja. V AŽ-panjih je to zelo težavna naloga, v nakladnih panjih pa postaja že rutina. Predelajte staro satje in onesnažen vosek v proizvode, voska pa ne oddajajte v predelavo za satnice, saj boste tako kumafos znova vrnili v obtok.

Čebelarji, zavedajte se, da so vosek in satnice posoda za med. Poskrbite, da je v njih manj kot 1 mg/kg kemičnih ostankov. Še bolj pa je uporabljati ekološke satnice, ki so brez ostankov. Med je že od nekdaj veljal za hrano za bogove, in prav bi bilo, če bi ta sloves ohranil tudi v prihodnje. 🍯

Brez analiz je ponarejenost težko dokazati.

Na podlagi analize lahko rečemo, da na slovenskem tržišču ni ponarejenih satnic.

V prodaji ni samo pristen in kakovosten med

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Varni in kakovostni čebelji pridelki so ponos vsakega čebelarja. Vsi si želimo tople in sončne pomladi brez rojev in z dobrim medenjem. Včasih smo bili vajeni med točiti vsaj dvakrat, zadnja leta pa je bera precej revnejša.

Varnost živil

Čebelarjeva osnovna naloga je, da poskrbi za svoje čebelje družine, da imajo na voljo vedno dovolj hrane in da so v dobrem zdravstvenem stanju. V želji po ohranitvi čebel pa ne smemo pozabiti na čebelje pridelke. Uporabo zdravil moramo zapisati v dnevnik veterinarskih posegov. Zavedati se moramo, da krma za čebele ne sme priti v med in da morajo ostanki zdravil, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj, biti pod dovoljeno mejno vrednostjo. Zdravila vedno uporabljamo po navodilih proizvajalca ter veterinarja. Med uporabo večine zdravil moramo satje, ki je namenjeno pridobivanju medu, odstraniti iz panja. **Ne pozabimo, da to velja tudi za prestavljeno satje iz plodišča v medišče v naslednji sezoni!** Redno skrbimo za menjavo satja, v panje vstavljamo satnice, ki vsebujejo manj kot 1 mg/kg ostankov zdravil, kot jih je v satju, ki smo ga odstranili iz panja. Na voljo imamo tudi satnice iz ekološke pridelave ter satnice s certifikatom, ki vsebujejo malo ostankov. Če pridobivamo propolis, smemo uporabljati samo zdravila, ki so primerna za uporabo v ekološkem čebelarstvu. Tudi sicer naj bo naša usmeritev zmanjšanje uporabe sintetičnih zdravil. Pred nakupom zdravil se posvetujmo z veterinarjem.

Pristnost medu

Na svetovnem tržišču je veliko potvorjenega medu, precej o tem poročajo tudi na Hrvaškem. Ker je proizvodnja medu draga, sladkor pa poceni, je med pogosto tarča ponaredb, zato si svetovni laboratoriji prizadevajo izboljševati metode za ugotavljanja ponaredkov medu. V zadnjih desetih letih so metode že zelo občutljive in najdemo lahko že potvorbe, ki vsebujejo manj kot 5 % dodanega sladkorja v medu, v primeru dodajanja trsnega sladkorja je dovolj že 1 % dodanega sladkorja v medu, da ugotovimo nepristnost medu. Zaradi vse občutljivejših metod hitro najdemo tudi nepristen med, ki je posledica naše napake v tehnologiji, posebej pozorni moramo biti pri spomladanskem krmljenju čebel in prestavljanju satja v medišče.

Kakovosten in varen med je ponos vsakega čebelarja.

Če je spomladi družine treba krmiti, potem dodamo toliko krme, kot je čebele lahko sproti porabijo. Bolje je dodati večkrat po malem nekaj krme kot celo pogačo naenkrat. Pri količini dodane krme si lahko pomagamo s spremljanjem porabe hrane s kontrolnimi tehtnicami.

Stranskih satov iz plodišča pri širjenju gnezda nikoli ne prestavljamo v medišče, ampak jih porabimo za krmo družin (narejenci, jesensko krmljenje ...). Iz plodišča prestavljene satje si označimo in iz njih ne točimo, če sumimo, da v njih ni samo med ali če so bili med uporabo zdravil v panju. Pazimo, da pred začetkom paše v satih v medišču ni dodanega sladkorja.

Zagotavljanje sledljivosti

Ne pozabimo pa tudi na dokumentacijo. **Zagotavljati moramo sledljivost.** Vse račune materiala moramo shranjevati vsaj pet let, beležiti moramo tudi, komu smo med prodali; če je to končni potrošnik, zapišemo: *končni potrošnik*. Zapišemo si datum točenja, serijo/lot medu (L12022), količino pridelanega medu ter komu smo med prodali. Lot mora biti zapisan v zapiskih in na sodih, če pa roka uporabnosti na kozarcu nismo zapisali s točnim datumom (npr. 31. 2. 2023), pa mora biti lot zapisan tudi na vsakem kozarcu posamezne serije.

Foto: Marko Borko

Za konec

Čebelarji, bodimo ponosni na svoj pridelek, na naš slovenski med. Prodajamo samo tisto, kar pridelamo sami, ne pa tudi pridelka našega soseda ali, še huje, (ne)čebelarja iz sosednjih držav. **Ohranimo dosegli sloves slovenskega medu, s trudom smo ga zgradili!** Če mi nismo poštene in s svojim imenom prodajamo nekaj, česar nismo pridelali, ne mislimo, da je pošten tisti, ki nam je (nepristni) med prodal. ◆

Na Hrvaškem je nepristnega medu veliko, posebej ob turističnih poteh. Njihova televizija je pripravila reportažo na to temo. Njihova televizija je pripravila reportažo na to temo (koda QR »Reportaža«). Ob tem se lahko zamislimo, da smo lahko ponosni na tisto, kar pridelamo, pa tudi če je pridelka manj.

»Reportaža«

Kratki napotki za točenje in shranjevanje medu po načelih sistema HACCP

Aljaž Debelak

svetovalec JSSČ za varno hrano

aljaz.debelak@czs.si

Če nam je bila narava v aprilu naklonjena in okolice našega čebelnjaka ni doletela hujša pozeba, se lahko čebelarji že v maju veselimo prvega točenja medu. Ker moramo vedno stremeti k pridelavi kakovostnega in varnega medu, pa se moramo na to opravilo tudi primerno pripraviti. Upoštevati moramo navodila in priporočila smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP.

Čebelar in osebe, ki sodelujejo pri točenju ali polnjenju morajo vzdrževati visoko raven osebne higiene (čista obleka, speti lasje, umite roke, koža rok brez gnojnih sprememb). Oseba, ki ima znake nalezljivih bolezni (bruhanje, driska, izcedek iz oči, ušes, nosu...) ali pa je bila v stiku s takšno osebo, ne sme biti prisotna v točilnici ali polnilnici. V ta namen se izpolnjujeta obrazca št. 1 in 2 iz **Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu**.

Prostor v katerem bomo točili med (točilnica), kar je lahko tudi čebelnjak, mora biti ustrezno urejen in čist. Zagotoviti si moramo umivalna mesta s tekočo pitno vodo za umivanje rok in opreme. To je lahko tudi posoda z vodo na pipo. Zraven moramo imeti še tekoče milo in brisače za enkratno uporabo.

Točimo zrel med, ki ima manj kot 20 % vode (državni Pravilnik o medu (2011)). Za tiste, ki pridelujete med s shemo kakovosti »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« velja, da mora med vsebovati manj kot 18,6 % vode (**Pravilnik za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo** (2009)). Samo med, ki vsebuje manj kot 17 % vode, pa je zares obstojen. Vsebnost vode lahko preverimo z refraktometrom.

Odvzemanje satov:

- med praviloma točimo iz deviških satov;
- sati naj bodo vsaj 2/3 pokriti (takšen med je praviloma zrel);
- ne točimo iz satov s preostalo zimsko zalogo krme;
- pri odvzemanju satov ne uporabljamo preveč dima, saj lahko spremeni aromo in vonj medu;
- satov ne odlagamo na tla;
- sate prenašamo iz čebelnjaka do točilnice v higiensko čistih in zaprtih zabojih ali nakladah, ki jih ovijemo z zaščitno folijo.

Embalaža za shranjevanje medu mora biti iz materialov primernih za živila (plastika za živila s certifikatom, nerjaveča kovina (INOX), steklo, folija za živila). **Za embalažo v katero polnimo med moramo imeti potrjeno proizvajalca o ustreznosti embalaže za uporabo v živilski industriji!**

Po 2–3 dneh **med posnamemo** s posebno ploščico ali folijo za živila, da tako odstranimo voščene delce in druge nečistoče. Postopek ponavljamo dokler ni površina medu povsem čista.

Prostor za skladiščenje medu naj bo suh (relativna zračna vlažnost pod 55 %), temen in hladen (10–15 °C). Pokrovi posod naj dobro tesnijo, te pa morajo biti **označene z lotom, da lahko zagotavljamo sledljivost**. Pri tem si pomagamo z obrazcem št. 3 v Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu. ◆

Viri:

Pravilnik o medu (Ur. l. RS, št. 4/11, 9/15).

Pravilnik o Slovenskem medu z zaščiteno geografsko označbo (Ur. l. RS, št. 46/09)

Veljanovski Geremia, V., Meglič, M., Kandolf Borovšak, A. in sod. (2015): *Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP*. Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije.

Meglič, M. (2011): Odvzemanje in točenje medu V: *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje* 2. Zdešar (ur.). Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije, 241–249.

Izdelki iz čebeljih pridelkov kot dodana vrednost v čebelarstvu

Petra Bračko

svetovalka JSSČ za ekonomiko

petra.bracko@czs.si

Živimo v času zavedanja, da je poseganje po lokalni hrani koristno tako za nas, kot za celotno družbo. Kmetje z boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči zvišujejo dodano vrednost pridelkom tako, da jih predelajo v raznolike visokokakovostne izdelke. Razvoj dopolnilnih dejavnosti tako omogoča nove podjetniške priložnosti, odpiranje novih delovnih mest, s tem pa tudi večjo dohodkovno preskrbljenost. Prednost je tudi v primeru opravljanja sezone dopolnilne dejavnosti, kar nam zmanjšuje višino obveznih izdatkov na letni ravni, ta se lahko opravlja največ šest mesecev neprekinjeno.

V zadnjih letih se zanimanje za dopolnilne dejavnosti na kmetijah povečuje. Po najnovejših podatkih, pridobljenih aprila 2022 iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je v Sloveniji registriranih že več kot 21.000 nosilcev dopolnilne dejavnosti. Čebelarska panoga ponuja veliko možnosti predelave in storitev, zato dopolnilna dejavnost v čebelarstvu predstavlja odlično priložnost za doseganje ekonomičnosti. Dopolnilno dejavnost na kmetiji ureja **Zakon o kmetijstvu (ZKme-1)**, vrste dopolnilnih dejavnosti, obseg in pogoje pa predpisuje **Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)**.

Propolis, kapljice

Primeri dopolnilnih dejavnosti v čebelarstvu:

- Proizvodnja **medenega kisa, medenega žganja, čebeljih pridelkov z dodatki zelišč, sadja ipd., proizvodnja medice, peneče medice, medenih likerjev in tinkture iz propolisa** – pri čemer je treba zagotoviti **primarni čebelji pridelek v celoti**. Žganje ter dodatki kot npr. zelišča, suho sadje, alkoholni ali vodni izvlečki iz zelišč se lahko kupijo pri drugih kmetijah. Če ima nosilec dopolnilne dejavnosti lastno pridelavo sadja in zelišč, lahko te uporablja za proizvodnjo čebeljih pridelkov z dodatki;
- **prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij**, kamor spada prodaja *lastnih kmetijskih pridelkov in izdelkov* ter tudi *kmetijskih pridelkov in izdelkov z drugih kmetij*. Za opravljanje dopolnilne dejavnosti prodaja mora delež **prodanih lastnih kmetijskih pridelkov in izdelkov znašati najmanj 30 % količine celotne prodaje**. Prav tako mora biti na vidnem mestu jasno označeno, kateri pridelki in izdelki so z lastne kmetije in kateri z druge kmetije – **naziv in naslov kmetije**);
- **medičarstvo in lektarstvo, dražgoški kruhki, medenjaki** (kmetija lahko dokupuje moko iz mlinov na lokalnem trgu);
- **ročna poslikava panjskih končnic;**
- **izdelki iz čebeljega voska;**
- **medena masaža in sproščanje s panjskim zrakom** (pri medeni masaži v čebelnjaku in pri sproščanju s panjskim zrakom mora biti zagotovljena zaščita pred čebelami. Medena masaža se opravlja v skladu s predpisom, ki ureja minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti. Sproščanje s panjskim zrakom se opravlja v čebelnjaku. Če se pri sproščanju s panjskim zrakom uporablja maska, se za vsako osebo uporabi nova maska);
- **storitev točenje medu, polnjenje in pakiranje čebeljih pridelkov in izdelkov ter izdelava satnic;**
- **svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov** (med, cvetni prah, matični mleček, propolis in vosek) **in izdelkov iz čebeljih pridelkov za krepitev zdravja**. Pri svetovanju mora imeti nosilec dopolnilne dejavnosti najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva ali pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo s tega področja oz. mojstrski izpit ali izobrazbo prve stopnje pridobljeno po študijskih programih.

- **apiturizem** (čebelar mora pri tem zagotoviti lasten čebelnjak oziroma stojišče s čebeljimi panji, imeti mora najmanj deset čebeljih družin);

Kdo lahko opravlja dopolnilno dejavnost?

Nosilec dopolnilne dejavnosti je lahko nosilec kmetije, kot tudi njen član ob soglasju nosilca. Osnovni pogoj za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji povezane s čebelarstvom je urejen vpis v Register kmetijskih gospodarstev – številka **KMG-MID** in **deset čebeljih panjev**. Pri predelavi čebeljih pridelkov, kot so npr. medene pijače, čebelji pridelki z dodatki, tinkture iz propolisa, je **potrebno zagotoviti primarni čebelji pridelek v celoti**. Pri dopolnilni dejavnosti svetovanje, mora imeti nosilec določeno izobrazbo, kot je navedeno v prejšnjem odstavku.

Dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti

Čebelar lahko v okviru osnovne kmetijske dejavnosti, kamor spada pridelava, ponuja samo čebelar pridelke, kot so med, cvetni prah, propolis, matični mleček, čebelji vosek, čebelji strup, prodaja čebeljih družin in matic. Čebelar, ki se poleg pridelave dodatno ukvarja še s **predelavo čebeljih pridelkov**, kot so npr. v prejšnjem odstavku navedeni primeri, pa mora najprej pridobiti **dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji**, ki mu ga z odločbo izda **upravna enota**. Upravna enota podatke o izdanem dovoljenju vpiše v **Register kmetijskih gospodarstev (RKG)**, prav tako o izdanem dovoljenju obvesti **Finančno upravo Republike Slovenije (FURS)** in **Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES)**.

Voščene sveče

Dražgoški kruhki

Foto: arhiv ČZS

Izdajanje računov in ugotavljanje davčne osnove

Za poslovanje z gotovino je v okviru dopolnilne dejavnosti treba **izdajati davčno potrjene račune ali uporabljati vezano knjigo računov**, za kar se je treba zglasiti na pristojnem finančnem uradu, zadevo pa si lahko uredimo tudi preko **portala e-davki**. Pri prodaji kmetijskih pridelkov in izdelkov mora nosilec dopolnilne dejavnosti dokazovati količino in poreklo s prejetimi **računi** ali drugimi dokazili, ki jih je treba **hraniti deset let od datuma prodaje**. Na vidnem mestu prodaje morajo biti označene cene artiklov ter naziv in naslov kmetije.

Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji lahko **davčno osnovo** ugotavlja po:

- *dejanskih prihodkih – normiranih odhodkih (na finančni upravi priglasiti najkasneje v osmih dneh od izdaje dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti!)*
- *dejanskih prihodkih – dejanskih odhodkih.*

V okviru dopolnilne dejavnosti, se glede na status osebe, obračuna tudi pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Za dodatna pojasnila se lahko obrnete na nas po e-pošti: petra.bracko@czs.si ali po tel.: 040/436 518 in z veseljem vam bomo svetovali. Želimo vam obilo uspeha na vaši poslovni poti v čebelarstvu. Prav tako bomo veseli vašega povratnega odziva ali primera dobre prakse, ki ga izvajate v zvezi z dopolnilno dejavnostjo. 🍯

Viri:

Zakon o kmetijstvu (ZKme-1) (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21 in 44/22)

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)

<https://www.gov.si teme/dopolnilne-dejavnosti-na-kmetijah/>

Vplivi na trg EU z medom

dr. Peter Kozmus

strokovni vodja rejskega programa za kranjsko čebelo v Sloveniji
peter.kozmus@czs.si

Slovenija je del trga EU, zato na cene hrane, poleg domače pridelave in potrošnje, v veliki meri vpliva globalni promet, na katerega nimamo velikega vpliva, saj ga v veliki meri upravljajo trgovci in različne trgovske verige. Njihovo delovanje opredeljuje zakonodaja, ki poskuša na eni strani ščititi okolje, pridelavo, pridelovalce, na drugi strani pa potrošnike in njihovo zdravje. Številne organizacije (med njimi tudi ČZS) opozarjajo, da je trenutno veljavna zakonodaja preveč ohlapna, saj ne zapoveduje natančnega označevanja medu po poreklu, zato imajo potrošniki mnogokrat težavo pri ugotavljanju porekla medu pred nakupom.

Cene medu

Kot čebelarje nas najbolj zanimata globalni promet z medom in predvsem njegova odkupna in maloprodajna cena. Potrošniki se hitro seznani z različnimi cenami medu na trgovskih policah, ni pa jim logično, zakaj prihaja do velike razlike med njimi in predvsem, zakaj je cena medu v določenih primerih nerazumno nizka. Ta cena ima tudi določen vpliv na oblikovanje cen medu na domu, pa čeprav naj bi čebelarji cene uravnavali po priporočenih cenah, ki jih pripravlja ČZS (zadnje so bile objavljene v aprilski reviji SČ).

Globalno se odkupne cene medu nižajo, kljub temu da je bila pridelava medu v EU v zadnjem obdobju podpovprečna. Gre za nelogičnost, ki jo povzroča predvsem globalni promet z nizkocenovnim medom, ki ga nadzorne agencije (še) ne prepoznajo kot ponaredek. Kot glavni izvoznik medu se v zadnjem obdobju uveljavlja Kitajska, ki v svetovnem merilu proizvede 23 % vsega medu na svetu.

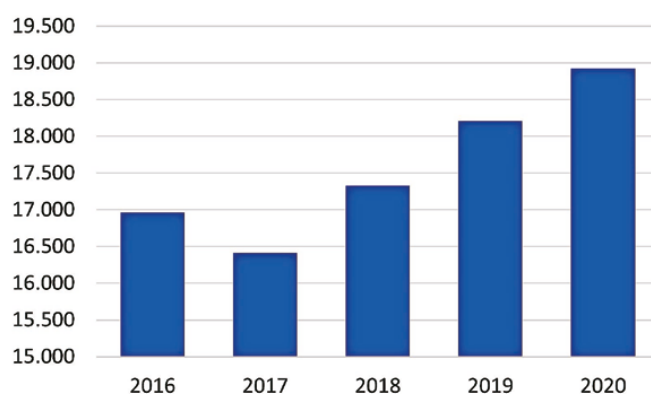
Da bi promet z medom bolje razumeli in ga znali predstaviti tudi svojim potrošnikom, moramo najprej poznati nekaj osnovnih informacij o čebelarstvu v EU.

Čebelarstvo v EU

V EU imamo 18,9 milijona čebeljih družin. Število se v zadnjem obdobju večja, kot je razvidno z grafa (Graf 1). Za njih skrbi približno 615.000 čebelarjev. Povprečna pridelava medu je 14,8 kg medu/panj. Čebelarstvo velja v sklopu kmetijstva za manjši sektor, ki pa ima zelo velik vpliv na

kmetijstvo zaradi opravešanja. Vrednost opravešanja je v EU ocenjena na 153 milijard evrov, zaradi česar je čebelarstvo čedalje pomembnejši del skupne kmetijske politike.

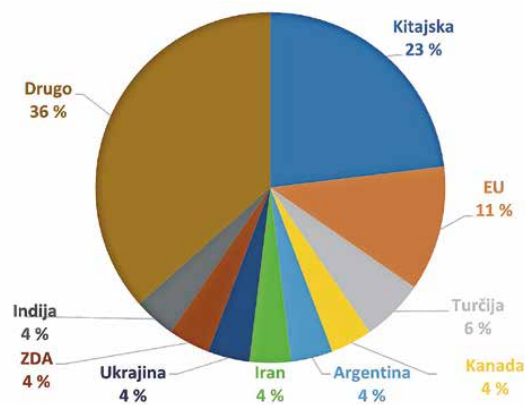
Graf 1: Število čebeljih družin v zadnjih letih v EU.

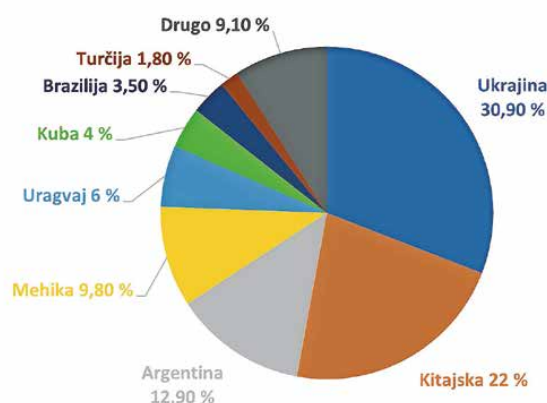
Globalna pridelava medu

Globalno se pridelava medu večja in je bila v letu 2020 približno 2,5 milijona ton. Največja proizvajalka je Kitajska, EU je s pridelavo 280.000 ton na drugem mestu. Na tretjem mestu je Turčija, sledita ji Argentina in Kanada (Graf 2).

Graf 2: Največji proizvajalci medu (v odstotkih).

Graf 3: Sestava uvoza medu v EU iz drugih trgov v letu 2020.

Samooskrba z medom je v EU okoli 60 %, zato je veliko medu v EU uvoženega od drugod. V letu 2020 je EU uvozila 177.659 ton medu. Največ medu smo uvozili iz Ukrajine (54.000 t) in Kitajske (40.000 t). Sestava uvoza medu iz leta 2020 je prikazana na Grafu 3.

Cene uvoženega medu

Cene uvoženega medu se razlikujejo med posameznimi državami in med posameznimi leti. V letu 2021 je bila povprečna cena uvoženega medu 2,04 EUR, povprečna cena medu iz Kitajske in Ukrajine, od koder EU uvozi največ medu, pa je bila še nižja in je znašala 1,27 in 1,61 EUR.

Povprečne cene uvoženega medu iz posameznih držav so predstavljene v spodnji preglednici (Preglednica 1). Iz nje razberemo, da so cene uvoženega medu izredno nizke in postavlja se vprašanje, ali gre za naravni med ali za popolnoma industrijski proizvod, ki ga nadzorne institucije po veljavni zakonodaji ne prepoznavajo kot ponaredek. Poleg tega je iz večletne primerjave razvidno, da se je cena uvoženega medu v zadnjih petih letih zmanjšala za skoraj 20 %. Najdražji med EU se uvaža iz Turčije po ceni 3,19 EUR.

Preglednica 1: Cene uvoženega medu (v EUR) v posameznem letu in odstotek spremembe cene od leta 2017 do leta 2021.

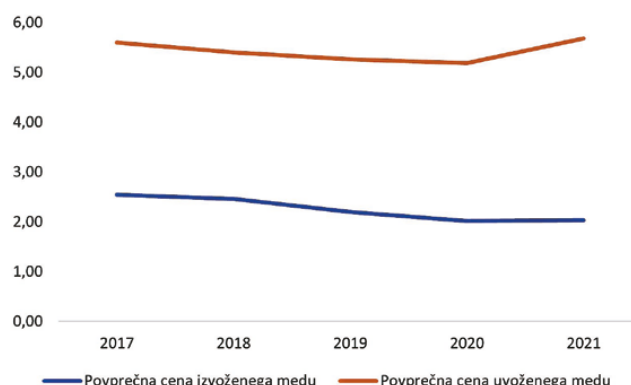
Država	2017	2018	2019	2020	2021	2017–2021
Ukrajina	1,74	1,83	1,68	1,53	1,61	–7,47 %
Kitajska	1,63	1,51	1,40	1,37	1,27	–22,09 %
Argentina	2,23	2,35	2,28	2,20	2,27	1,79 %
Mehika	2,83	2,89	2,56	2,22	2,18	–22,97 %
Kuba	2,34	2,40	2,11	1,83	2,01	–14,10 %
Brazilijska	3,84	3,38	2,67	2,16	2,32	–39,58 %
Urugvaj	2,35	2,25	1,99	1,78	1,79	–23,83 %
Turčija	3,75	3,87	3,46	3,33	3,19	–14,93 %
Indija	2,18	1,65	1,66	1,70	1,69	–22,48 %
Povprečje	2,54	2,46	2,20	2,01	2,04	–19,92 %

EU določeno količino medu tudi izvozi. Med največjimi uvozniki medu iz EU so: Savdska Arabija, Švica, Anglija, ZDA, Izrael, Japonska, Kanada in Združeni arabski emirati. Izvoženi med je kakovostnejši od uvoženega, zato je tudi cena v primerjavi z uvoženim višja (Graf 4).

Zaključek

EU ni samozadostna z medom, saj ga kar 40 % uvozi, največ iz Ukrajine in Kitajske. Zaradi tolikšnega uvoza

Graf 4: Primerjava med ceno uvoženega in izvoženega medu iz EU v zadnjih petih letih.

smo pod pritiskom uvoznikov in globalnih cen medu. Globalno se poraba medu povečuje, zato tudi med vse bolj postaja trgovsko blago, zanimivo za trgovce. Cene uvoženega medu so v povprečju izjemno nizke in ne morejo pokrivati osnovnih proizvodnih stroškov, zato lahko z veliko verjetnostjo predpostavljamo, da gre v večini primerov za ponarejeni med.

Da je na trgu prisotnega veliko ponarejenega medu, lahko sklepamo tudi iz rezultatov ocenjevanja medu na svetovnem čebelarjem kongresu Apimondia 2019, kjer je bilo 43 % vzorcev medu, ki je prispel na tekmovanje, ponarejenega.

Takšnega medu in njegove cene ne moremo neposredno primerjati z našimi odkupnimi cenami ter našimi priporočenimi cenami, ker gre za različne proizvode. Glede na dejstvo, da se cene uvoženega medu v zadnjem obdobju še nižajo, lahko predpostavljamo, da bo cena tovrstnega medu na trgovinskih policah v prihodnje še nižja. Zaradi tega je pričakovati, da bodo imeli potrošniki v prihodnje še več vprašanj, od kje razlika med posameznimi nizkimi cenami medu v trgovini in na drugi strani pri čebelarjih. Zato je na nas, da znamo potrošnikom pojasniti, da je veliko medu v prometu ponarejenega in da morajo biti pri izbiri medu zelo previdni. 🍯

Viri:
Eurostat Comext.
<https://ec.europa.eu/>

Na mestu je tudi opozorilo, da čebelarji smemo tržiti le lastno pridelan med in da nam ni dovoljeno tržiti medu drugih čebelarjev, ki ga občasno nudijo različni trgovci (tuji in domači), pri katerih lahko upravičeno dvomimo celo o pristnosti, glede na ponudbo in nizko ceno. Trenutno slovenski čebelarji, med potrošniki uživamo dober ugled, vsi skupaj pa si moramo prizadevati, da ga ohranimo tudi v bodoče!

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2021

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl
in Janez Prešern

Kmetijski inštitut Slovenije

peter.podgorsek@kis.si, eva.cukjati@kis.si, maja.smodis.skerl@kis.si,

janez.presern@kis.si

V letu 2021 je vzorce čebel za odobritev vzreje oddalo 32 vzrejevalcev. Za vsako družino smo določili kubitalni indeks in prisotnost spor nosome. Delovna skupina je pregledala rezultate izvedenih analiz, pregledala vsa vzrejališča in ocenila mirnost čebel na satju, strnjenost zalege in obarvanost obročkov zadka.

Izmed 259 družin je bilo potrjenih 100 matičarjev in 12 trotarjev. Za vse smo izdali *Zootehniška spričevala za plemensko kranjsko čebelo* in s tem so vzrejevalci pridobili tudi dovoljenje za vzrejo in prodajo.

V *Izvirno rodovniško knjigo kranjske čebele* je bilo vpisanih 39.206 matic, od tega 267 rodovniških. Večina rodovniških matic je bila oprášena na plemenilni postaji Lučka Bela. Izvoženih je bilo 44,4 % vzrejenih matic, približno 20 % več, kot leto poprej.

V EU je bilo izvoženih 13.962 matic, v druge države pa 3464. Prednjačila je Francija, Nemčija in Finska. Izvoza izven geografske Evrope praktično ni bilo.

Preglednica 1: Prvih deset vzrejevalcev po povprečnem selekcijskem indeksu (Si) progno testiranih matic v letu 2021.

Št.	Vzrejevalec	Si
1	Irma Petelin	12,2490
2	Viktor Gaber	12,0535
3	Julij Pokorni	12,0016
4	Ladislav Vozelj	11,9928
5	Miha Metelko	11,9786
6	Peter Kolar	11,9755
7	Marko Hrastelj	11,8729
8	Jože Herbjaj	11,7434
9	Jože Andrejč	11,7086
10	Andrej Zemljič	11,6559

Preizkušanje potomcev

Progeni test za leto 2021 se je začel že v letu poprej, ko smo v juniju razdelili 725 matic 27 pogodbenim čebelarjem. Matice so bile potomke 60 izbranih matičarjev. Sprejetih je bilo 586 matic ali 80 %. Čebelarji so med letom z ocenami od 1 do 4 (štiri je najboljša ocena) ocenili mirnost in rojivost čebelje družine. Donos medu so izmerili v kilogramih. Vsak čebelar anonimno testira matice treh do petih vzrejevalcev, v testiranju pa sodeluje tudi Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) s 30 družinami v Seničnem, kjer so bile v testu matice šestih vzrejevalcev s po petimi maticami.

Na podlagi zbranih rezultatov je bil za vsakega matičarja izračunan selekcijski indeks (Poklukar, 1999), ki na isto mero uvede vse tri ocenjevalne lastnosti (mirnost, rojivost in donos medu). Izračunan je po formuli $0,42 \times \text{donos medu (v kg)} + 1,94 \times \text{točke ocene rojivosti} + 0,80 \times \text{točke ocene mirnosti}$. V preglednici 1 so navedene povprečne vrednosti selekcijskega indeksa matic za posamezne vzrejevalce.

Povprečni donos medu je bil v letu 2021 katastrofalen, najnižji v 25 letni zgodovini testiranja, le pičlih 3,23 kg na panj. Povprečna ocena rojivosti je bila 2,87 in mirnosti 3,04 točke (od štirih). V Preglednici 2 so navedene rodovniške številke desetih najboljših matičarjev glede na povprečno oceno rojivosti in najmanj štirimi ocenami.

Preglednica 2: Najmanj rojivi matičarji, testirani na potomstvu v letu 2021.

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	n
1	Janko Bukovšek	R600	+1,60	4
2	Ladislav Vozelj	27784-2018	+0,70	7
3	Darko Grm	R606	+0,68	5
4	Miha Metelko	28213-2019	+0,53	9
5	Marko Hrastelj	R610	+0,40	7
6	Mitja Nakrst	R595	+0,40	4
7	Peter Kolar	11907-2018	+0,38	5
8	Janez Dremelj	34320-2018	+0,37	4
9	Andrej Zemljič	45843-2019	+0,27	5
10	Štefan Bukovšek	R604	+0,23	7

Preglednica 3: Najbolj mirni matičarji, testirani pri potomstvu v letu 2021.

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	n
1	Janez Dremelj	6750-2017	+0,97	5
2	Julij Pokorni	60922-2018	+0,79	5
3	Janko Bukovšek	R599	+0,78	8
4	Jožef Tratnjek	24650-2019	+0,66	4
5	Miha Novak	R594	+0,60	6
6	Boris Poslek	23546-2019	+0,53	9
7	Miha Novak	R593	+0,40	5
8	Peter Kolar	11907-2018	+0,36	5
9	Darko Grm	R542	+0,33	6
10	Henrik Zaletelj	40768-2017	+0,26	10

V Preglednici 3 so navedene rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljše povprečne ocene mirnosti in imele najmanj štiri ocene.

V Preglednici 4 so prikazane rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljši izmerjeni povprečni donos medu in so imele vsaj štiri meritve.

Za preverjanje pasemske čistosti so čebelarji za vsako družino ocenili obarvanost čebel delavk na lestvici od 1 do 4 in ocenili 324 družin. Povprečna ocena obarvanosti je bila 3,54 točke od štirih možnih. Neobarvanih družin je bilo 59,2 %. Oceno 2 je dobilo 4,9 % družin, tri družine

Preglednica 4: Razvrstitev matičarjev po povprečnem donosu medu; test pri potomstvu 2021.

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (kg)	n
1	Bojan Donko	30802-2017	+5,30	4
2	Erik Kapun	27070-2019	+3,58	12
3	Matija Koštomaj	40820-2018	+2,68	7
4	Jože Vidovič	R585	+1,82	7
5	Darko Zemljč	45848-2019	+1,78	6
6	Darko Zemljč	45843-2019	+1,59	5
7	Jože Andrejč	32801-2018	+1,53	6
8	Jože Herbaj	49189-2016	+1,17	6
9	Darko Zemljč	45841-2019	+1,17	4
10	Janez Dremelj	6750-2017	+0,65	5

pa so dobile oceno 1, saj so imele več kot 2 % čebel z obarvanimi zadki. Za preveč obarvane družine smo priporočili, da se iz testnega čebelnjaka izločijo.

Kmetijski inštitut vabi vse čebelarje k sodelovanju v testiranju čebeljih matic v letu 2022. Minimalno število prejetih matic je 15. Za podrobnejše informacije pokličite na telefonsko številko 01/280 52 41. ◆

Vir: Poklukar, J. (1999): *Izboljšanje odbire čebel na proizvodne lastnosti z uporabo selekcijskega indeksa*. Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijstvo, Zootehnika, letnik 74, št. 1, 47–55.

Podgoršek et al (2021): *Letno poročilo o izvedbi skupnega temeljnega rejskega programa na področju čebelarstva*. Kmetijski inštitut Slovenije.

Encimi v medu

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano
andreja.kandolf@czs.si

Med vsebuje različne encime. Poleg diastaze (α - in β -amilaza), ki jo čebelarji dobro poznamo, vsebuje α -glukozidazo in β -glukozidazo ter glukoza oksidazo, katalazo in kislno fosfatazo. Večinoma izvirajo iz slinskih in krmilnih žlez čebel, nekaj jih je lahko rastlinskega izvora, nekaj pa jih v med prispevajo kvasovke in mikroorganizmi. Čebele dajo encime v med v času njegovega zorenja iz nektarja in mane, s čimer postane sestava medu zelo zapletena in raznolika. Encimi povzročajo večino pretvorb treh sladkorjev, ki so v nektarju, v vsaj 25 kompleksnejših sladkorjev.

Glukoza oksidaza zagotavlja protibakterijsko aktivnost medu. Oksidira namreč glukozo, pri čemer nastane glukonska kislina in vodikov peroksid, ki ima protibakterijsko lastnost. Glukonska kislina je glavna kislina medu, saj največ prispeva k njegovi kislosti.

Katalaza razgrajuje vodikov peroksid v vodo in kisik. Aktivna je nektarju, v medu pa se aktivira šele ob njegovem razredčenju z vodo.

Kislina fosfataza je verjetno rastlinskega izvora. Večinoma je v pelodu, nekaj manj je lahko tudi v nektarju. Je hidrolaza, ki omogoča tvorbo anorganskega fosfata iz organskega. Med, ki hitreje fermentira, ima več tega encima kot med, ki ne fermentira. Aktivnost je večja v medovih iz oceanskih območij.

α -glukozidaza, ki ji pogosto rečemo tudi invertaza ali saharaza, razgrajuje disaharid saharozo iz nektarja

v monosaharida fruktozo in glukozo, sodeluje tudi pri nastanku višjih sladkorjev (v t. i. transglukozilacijskih reakcijah). Nektarju jo dodajo čebele. V medu je je malo, deaktivira jo visoka temperatura. α -glukozidaza omogoča čebelam, da izdelajo tako zelo koncentrirano raztopino sladkorjev, da ne dopušča fermentacije in ima veliko energijsko vrednost. Največ je v manovih medovih, najmanj v akacijevih. Podobno nalogo pri glukozidaciji ima tudi β -glukozidaza, vendar pa so rezultat njenega delovanja drugi sladkorji (laminaribioza, gentiobioza).

Diastaza je encim, ki je sestavljen iz α -amilaze in β -amilaze. Prva razgradi škrob, ki je polisharid (sestavljeno iz večjega števila glukoznih enot), do dekstrinov (iz 10–30 glukoznih enot), druga pa naprej do maltoze (iz dveh enot glukozne). Zelo je občutljiva na temperaturo in je v analitiki pomembno merilo kakovosti medu; izražamo jo kot diastazno število (DN). Je že v nektarju, a jo dodajajo tudi čebele. Medovi se med seboj zelo razlikujejo po aktivnosti diastaze, ki je odvisna tudi od pH in od okoliščin, v katerih je bil med shranjen. Najbolj je aktivna v medu s pH med 4,60 in 5,00.

α -glukozidaza in diastaza se pogosto uporabljata pri določanju kakovostnih parametrov medu. Po evropskih določilih o medu (Direktiva 2001/110/ES Sveta z dne 20. decembra o medu in Direktiva 2014/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja o spremembi Direktive o medu; Pravilnik o medu 2011 in sprememba 2015) njena aktivnost ne sme biti manjša od 8. Obeh encimov je več v manovem kot v cvetličnem medu, med encimoma pa je močna pozitivna korelacija: če je več enega encima, je tudi več tudi drugega. α -glukozidaza je občutljivejša na temperaturo kot diastaza.

Encimska aktivnost je odvisna od časa zbiranja nektarja, razmer v okolju, starosti, prehrane in fiziološkega stanja čebel, moči družine, temperature, obilnosti paše, gostote nektarja in vsebnosti sladkorja v nektarju ali mani, starosti čebel in od čebelarke prakse. V medu jagodičnice je vsebnost encimov manjša, ker nastaja jeseni, ko pri njegovi izdelavi sodelujejo že zimske čebele, ki imajo manj aktivne žleze. Med rese, citrusa in rožmarina nastaja spomladi, ko prevladujejo čebele, ki vzrejajo zalego in nimajo razvitih žlez za razgradnjo sladkorjev. Majhna vsebnost v akacijevem medu je verjetno posledica močne paše in čebele nimajo časa zoreti medu. Medove z velikimi vrednostmi encimov izdelujejo poleti, ko je vzreja zalege zmanjšana in ko prevladujejo pašne čebele, ki imajo razvite slinske in krmilne žleze. Poleg tega imajo največje vrednosti manovi medovi, saj je že sama mana bogata z encimi iz žuželk, ki mano izdelujejo.

Vsebnost diastaze je odvisna tudi od vira medu (rastline), sestave in pH medu. Zmanjša se tudi zaradi segrevanja medu, zato je pri določanju kakovosti medu treba upoštevati vse te parametre. V kombinaciji z določanjem

Foto: arhiv ČZS

Čebele dajo encime v med v času njegovega zorenja iz nektarja in mane.

vsebnosti HMF-a, nam lahko poda informacije o segrevanju in starosti medu, skupaj sta dobra pokazatelja kakovosti medu. Po enem letu je v medu statistično značilno več HMF-a, aktivnost diastaze pa je manjša. Za oceno kakovosti medu ni dovolj samo ugotavljanje aktivnosti encimov, ker ne poznamo njene začetne vrednosti. Manjšo diastazno aktivnost imajo lahko nepristni medovi – v njih je sladkor, s katerim so bile krmljene čebele.

Diastazno število (DN) medu slovenskega porekla se giblje od 7,8 do 48,4; v akacijevem medu od 7,8 do 13,6; cvetličnem od 8,6 do 24,6; lipovem od 11,3 do 27,2; kostanjevem od 23,9 do 31,9; hojevem od 10,3 do 31,1; smrekovem od 13,5 do 30,2 in v gozdnem od 9,0 do 48,4.

Viri:

- Bogdanov, S., Lüllmann, C., Martin, P., von der Ohe, W., Russmann, H., Vorwohl, G., Persano Oddo, L., Sabatini, A. G., Marazzan, G. L., Piro, R., Flamini, C., Morlot, M., Lhéritier, J., Borneck, R., Marioleas, P., Tsigouri, A., Kerkvliet, J., Ortiz, A., Ivanov, T., D'Arcy, B., Mossel, B., Vit, P. (1999): Honey quality and international regulatory standards, review by the International Honey Commission. *Bee World*, 80, 2: 61–69.
- Crane, E. (1980): *A book of honey*. Oxford, University Press: 193 str.
- Direktiva 2001/110/ES Sveta z dne 20. decembra 2001 o medu. 2002. Uradni list Evropske unije, 45, L10: 47–52.
- Direktiva 2014/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja o spremembi Direktive 2001/110/ES Sveta o medu. 2014. Uradni list Evropske unije, 57, L164: 1–5.
- Doner, L. W. (2003): Honey. V: *Encyclopaedia of food sciences and nutrition*. Vol. 5. 2nd ed. Caballero B., Trugo I., Finglas P. (ur.). Amsterdam, Academic Press: 3125–3130.
- Korošec, M., Kandolf Borovšak, A., Božič, J., Bertonecelj, J., Justinek, J., Lilek, N., Jurc, M. (2016): *Končno poročilo projekta Karakterizacija slovenskega medu v skladu z Uredbo o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016 (Uradni list RS, 6/14)*. Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije, Biotehniška fakulteta: 62.
- Persano Oddo, L., Baldi, E., Accorti, M. (1990): Diastatic activity in some unifloral honeys. *Apidologie*, 21: 17–24.
- Persano Oddo L., Piazza M. G., Pulcini P. (1999): Invertase activity in honey. *Apidologie*, 30: 57–65.
- White, J. W. ml. (1979): Composition of honey. V: *Honey: a comprehensive survey*. Crane, E. (ur.). London, Heineman: 157–206.

Ivan Cankar, O čebelnjaku

Ljudmila Bokal

milka.bokal@gmail.com

Težko je ugotavljati, iz kakšnih nagibov je veliki slovenski pisatelj Ivan Cankar (1876–1918), katerega rojstni dan praznujemo 10. maja, v črtici O čebelnjaku, ki je prvič zagledala beli dan v zbirki Vinjete, obdelal čebelarški motiv. Psihološko pronicljiv pogled v čebelarjevo dušo je opisan mojstrsko. V pripovedi sta opisani dve za Cankarja pogosti na vasi živeči osebi, ki sta si po socialnem statusu različni: mogočni župan, ki je predstavnik oblasti, in upokojeni učitelj. Učitelju kot predstavniku sloja, ki ljudi izobražuje, veliko pomeni star čebelnjak – njegovo edino imetje.

Dogajanje se začne, ko postarani učitelj razjezi župana, ko mu ob razpravljanju o revščini očita njegovo bogastvo: »Vi ste župan in jaz sem Mrva – Mrva, penzionirani učitelj. Vi imate denar in drugega nič; jaz imam svoj čebelnjak in drugega nič. Iz tega pa se še ne vidi, kdo ima pravico drugemu nauke dajati in čigava dolžnost je, da jih posluša ...« Pogovor razkrije upor malega človeka, ki mu je podlaga nerešeno socialno vprašanje. Cankar ga je premišljeno označil tudi z imenom. Mrva namreč pomeni tudi *drobtinica*. Župan je bil osramočen in sklence učitelju uničiti njegovo edino materialno in duhovno bogastvo – čebelnjak.

Da bi pisatelj poudaril duhovno vrednost čebelnjaka, ga ne prikaže kot lepega, izdelanega, ampak kot starega, že potrebnega obnove: »Dobrih sto korakov od koč, malo nižje v dolini, je stal Mrvin čebelnjak, njegovo edino bogastvo. In ta čebelnjak ni bil posebno krasen. Videlo se mu je, da je doživel že visoko starost. Slike na posameznih panjih so že zelo obledele; le tu pa tam se je še bleščala gloriola nad glavo neznanega svetnika in razločno se je še videlo črno kolo svete Katarine. Pred panjem je stala preperela tepka s temnimi razdrapanimi vejami.«

Učitelj je zaslutil županovo namero. Cankar poglobljeno oriše težko spoznanje: »Stal je pred svojim čebelnjakom: povsíl je glavo in noge so se mu tresle. Ne mogel bi povedati, česa se je prestrašil; zakaj njegova slutnja je bila tako strašna, da je v prvem hipu ni hotel priznati niti samemu sebi: – Kaj mi more? ...« Povrh vsega je bil čebelnjak še na županovem svetu: »Županovo je bilo vse, kolikor daleč je seglo oko ...«

V županu ob hudobnem namenu zaključuje vest, a odločitev o uresničitvi hudobije je močnejša: »Župan se

Foto: Franc Cosar

Vsakdo ima nekaj, kar mu daje moč, delovni polet, kar mu v življenju veliko pomeni (slika je simbolična).

ni mogel odločiti, da bi spregovoril. Sram ga je bilo, da bi se maščeval ponoči in na skrivnem, kakor hudodelec. In resnično je čutil v svojem srcu, da je hudodelstvo, kar namerava. Tesno mu je bilo in neprijetno, a da bi mogel svoj sklep preklicati, to mu ni prišlo na misel niti za trenutek.« K svojemu nečednemu poslu pritegne še dva spremljevalca in v noči se uresniči načrt: »Zahreščalo je in zastokalo, v panjih je zašumelo. Dol z njim! Na cesto! Čebelnjak se je zrušil na kup in razvaline so ležale razbite v jarku in za obcestnim grmovjem.«

Župana peče vest. V snu sliši učiteljev glas: »Vrni mi, kar si mi ugrabil! Vrni mi moje bogastvo! To je bil zategnjen, obupen glas; zdelo se je, da je prišel iz noči same – iz hladnega, v daljavi vzdihujočega vetra, polnega opojnih duhov – iz visokih, šepetajočih topolov – iz umirajočih zvezd ... In odmevalo je še vedno, kakor da so ostale besede začarane v zraku ...«. Pripoved se konča z zamegljeno učiteljevo duševnostjo in njegovo skorajšnjo smrtjo.

A mi končajmo podobno, le z manj obremenjeno vestjo. Vsakdo ima nekaj, kar mu daje moč, delovni polet, kar mu v življenju veliko pomeni. Zagotovo je čebelarjem ena najljubših materialnih stvari čebelnjak. V noveli se konča s tragičnim slovesom. V ljudski veri pa se to izrazi z navezavo na človekove zveste spremljevalke – na čebele. Tako: »Nič čudnega torej, če je med ljudmi pregovor, da s smrtjo gospodarja pomrjejo tudi čebele. Pa bi bilo zelo škoda. Dom brez čebel je kakor vrt brez cvetja – oboje je pusto in prazno, mrtvo. Ne za pomad ne za poletje ne boste vedeli, če pokopljete čebele – vse bo ena sama dolga, megljena enolična zima.«

Tako povezujoče so čebele in človek opisani v Slovenskem čebelarju iz leta 1970, pred 50 leti. ●

Viri:

Cankar, I. (1977), *Novele in črtice*, Mohorjeva družba, str. 71.

Slovenski čebelar (1970), str. 150.

Čebelarjeva opravila v maju

Gorazd Trušnovec, Ljubljana

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

»Meja med redom in kaosom je v koordinaciji,« je zapisal nesmrtni avtor *Umetnosti vojne* Sundzi. Glede na to, da se na višku sezone kot žogica v fliperju odbijam med 15 še kar težko dostopnimi lokacijami s po nekaj panji, sredi infarktne ljubljanske prometne ureditve, celotno operacijo pa vodim iz svoje dnevne sobe in sem neprestano v časovni in prostorski stiski (če kdo slučajno misli, v kako rožnatih pogojih delujemo urbani čebelarji, glede na javno podobo), je zame na vrhuncu sezone najpomembnejše ustrezno načrtovanje logistike, saj moram vnaprej dobro vedeti, kdaj bom kje opravil kakšen poseg, in že doma pripraviti vse ustrezno za s sabo.

Seveda sem najprej poskušal z zapisovanjem, z neko obliko koledarja oziroma prilagojenimi »panjskimi listi«, vendar sem ugotovil, da nimam časa niti brati teh zapiskov, kaj šele si vse beležiti; razne aplikacije pa se mi zdijo tuje, zapletene in neuporabne. Tako sem prišel do preproste rešitve, dostopne vsakemu z mobilnim telefonom: po končanem delu na posameznem stojšču se zberem in naredim posnetek v diktafon. Telefon sam zabeleži datum in lokacijo, razvil pa sem lasten skrajšan šifrant za označevanje, v kakšnem stanju je kateri panj, kaj sem ukrenil in na kaj je treba biti pozoren. Če je nujno kaj še posebej poudariti, vnesem zaznamek v koledarček, in to je to. Največ enominutni posnetki potem omogočajo zmeraj in povsod dosegljive informacije o tem, kaj, kje in kako postoriti, lahko jih poslušam doma ob pripravah ali na poti za osvežitev spomina in mi pogosto rešujejo kožo, ko na terenu maja zavлада vsesplošen kaos.

#TudiJazSemTrot

V tem obdobju klasična doktrina priporoča, da se na rob gnezda vstavljajo gradilni satniki in izrezuje pokrita trotovina, vendar sem sam s tem apitehničnim ukrepom prenehal, ker se mi zdi odvečno delo. Kljub teoriji pri preverjanju nisem zaznal, da bi bilo v pokriti trotovski zalegi večje število varoj, razen takrat, ko jih je preveč že po vsem panju in je tako rekoč prepozno za gašenje požara. Tudi nisem opazil, da bi izrezovanje bistveno

Javor je dobro medonosno drevo, ki daje maja tudi veliko cvetnega prahu.

zaviralo rojilni nagon – če že gradijo, in v tem obdobju se to dejansko zelo intenzivno dogaja, naj čebele raje ustvarjajo satje s pretežno delavskimi celicami in ga lahko potemtakem tudi več zamenjam oziroma izločim v posamezni sezoni. Navsezadnje, čebele najbrž bolje od mene vedo, koliko trotov želijo imeti ob sebi in za kaj jih potrebujejo (razen če je matica iztrošena in zalega vedno več neoplojenih jajčec), pri intenzivnem odstranjevanju pa sta se po moji oceni le nekoliko upočasnila splošni razvoj in delovna vnema družine. Še posebej na začetku pomladi pa so troti tudi dragoceni, saj je vendar dobrodošlo, da se zgodaj izležene matice kakovostno oprašijo ... Skratka, trote puščam kar lepo pri miru, naj uživajo, dokler lahko. A to je samo moje mnenje. Če jih je nenadoma v panju preveč, je seveda treba takoj preveriti, ali je z matico vse v redu.

Narejanje narejencev

Dobro poznam teorijo narejanja narejencev, v smislu, da iz panja vsakih nekaj tednov odvzamemo nekaj satov z zalego in čebelami, dodamo kakšen sat s pelodnimi in sladkornimi zalogami ter to skupno zasnovo nove

Foto: Gorazd Trušnovec

družine odnesemo na drugo lokacijo in pustimo, da se tam izleže mlada matica in se čebele lepo razvijejo do zime. A s stojišči sem omejen, nimam rezervnih lokacij in še manj želje, da bi sredi sezone kar naenkrat podvojil svojih 40 gospodarskih družin, saj se ne ukvarjam z njihovo prodajo. Ta pristop odvzemanja zalege in ustvarjanja rezervnih družin razumem v biološkem smislu kot svojevrstno »puščanje krvi« gospodarskim čebeljim skupnostim, ki tako ne morejo zares izkoristiti svoje polne zmogljivosti. Jasno pa ostaja ta pristop zakoreninjen, če v okolju prevladujejo premajhni AŽ-panji, v katerih pride hitro do rojilnega nagona in se s tem do neke mere zavira.

Pri nakladnih panjih je za morebitno stisko s prostorom kriv izključno čebelar, ne pa tehnologija, in z dodajanjem naklad se širi prostor družini vertikalno, z dodajanjem satnic v gradnjo ob gnezdo sproti pa še horizontalno, kar sem pojasnil v aprilskem prispevku: maja se ta postopek nadaljuje v enaki obliki.

Ko sem pred kakšnim desetletjem začel čebelariti, sem konec maja tudi prvič točil pretežno cvetlični med, no, zadnja leta pa tega v luči podnebnih sprememb ne pričakujem več in je poglavitna naloga v tem času preprečevanje rojenja ter vzdrževanje družin v ustrezni kondiciji, da bodo proti poletju le ustvarile nekaj pretežno manovega presežka.

Seveda nakladni panji sami po sebi niso čudežna rešitev in se zgodi, da kakšna družina preide v rojilno razpoloženje. Takrat ta tehnologija omogoča vrsto preprostih posegov; bodisi družino razdeliš, tako da

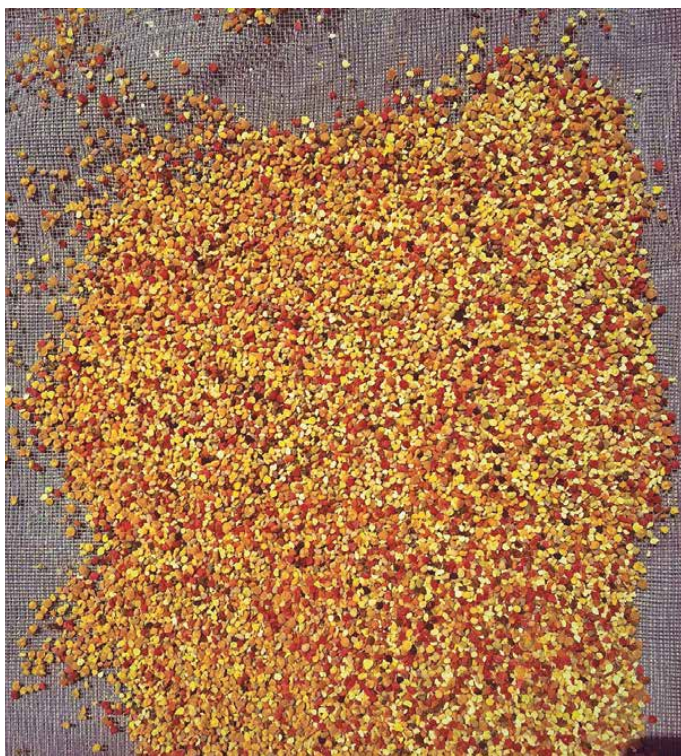

Roj pod napuščem hotela Union na Miklošičevi.

Foto: Gorazd Trušnovec

dvigneš naklado s staro matico in nekaj zalege ter jo zarotiraš in vstaviš vmesno desko z doma narejeno izletno odprtino, tako da ima celoten panj dve izletišči, obrnjeni za 180° (nabiralke se vrnejo v star, spodnji dom, kjer bo zavladala mlada matica, in tu nastane nova, vitalna družina). Iz te situacije zlahka preideš v dvomatično čebelarjenje (o tem kdaj drugič), ali jeseni spet združuješ družine ali pa s »staro« matico, če še ni iztrošena, rešuješ problem kje drugje ... Lahko vstaviš Snelgrovovo desko in podobno delaš z istim panjem na istem mestu naprej ali odneseš drugam staro matico v obliki narejenca ter potrgaš matičnike in postopek po tednu dni ponoviš z vsemi, razen z enim ... Ti in podobni pristopi so bili že velikokrat razloženi; priznavam, da vseh tehničnih možnosti, ki jih omogoča nakladni panj, še ne uporabljam v praksi, se pa trudim, da bi vsako leto preizkusil kak nov poseg v iskanju najboljših (tj. najmanj časovno in prostorsko zahtevnih) rešitev.

Večina tozadevnih situacij, ki se primerijo maja ali zgodaj junija, tudi pomeni, da pride do prekinitve zaleganja (najbolj naravna prekinitvev je kajpak rojenje sámo oziroma se odpre okno priložnosti vsaj tedna dni, ko v družinah ali seveda v rojih ni pokrite zalege. To je smiselno izkoristiti za preprosto in učinkovito zatiranje varoj, s čimer se izniči njihov razvoj in pripravi odlično okolje za poletne čebele.

Majsko izobilje lahko izkoristimo za nabiranje osmukanca, ki ga je najboljše uživati svežega.

Foto: Gorazd Trušnovec

Pobiranje rojev

Ja, kaos na terenu ... Pri 800 in nekaj čebeljih družinah v Ljubljani se maja mesto spremeni v živi pekel, in kot kazeno za to, da nam je uspelo iz termina »urbani čebelar« narediti blagovno znamko, pride na kakšen sončen dan tudi do pet klicev, da je treba na raznih koncih mesta reševati situacijo z rojenjem, ker so v stiski tako čebele kot ljudje. Potem se zgodi, da imaš naenkrat v kleti po tri roje. Se zgodi, da roj najprej sname kak znanec od sosedovega bratranca, sta bili pa v njem dve mladi matici, in tako jih je na veji naslednji dan še lep kup; ker je on nenadoma prezaposlen v službi; sledi klic, naj to uredi nekdo, ki zna. In ko jih je tretji dan med listjem še vedno za eno otroško pest, je treba znova na lokacijo, ker, saj veste: »Save the bees!« In tako iz dneva v dan *ad nauseam*.

Seveda ni dovolj, da se čebelji roj »ogrebe«: vsak roj neznanega izvora je treba obravnavati kot kužnega in tako mora pred naselitvijo na satnice v novem panju v karanteno na hladno, zračno in temno mesto, da se v ustrezni posodi umirijo in pojedjo čim več zaloga, ki so jih imele s sabo, s čimer preprečimo prenos spor in bolezni. Če je rojila vaša družina, pa je potrebno urediti tudi izrojen panj, da se prepreči nadaljnje rojenje ter morebitno pomanjkanje hrane in čebel. Dela skratka ne zmanjka.

Potem je tu še ta nesrečni praznik Antona Janše oziroma svetovni dan čebel in drugih opravevalcev, ko bi vsi nekaj organizirali in prirejali razprave, snemanja, prireditve in veselice vseh sort, ti pa si obsojen na praskanje rojev s fasad, bežanje matic iz prezračevalnih jaškov in klice ljudi, ki so se jim čebele zavlekle pod rolete.

Že manjši roj, če je dobro oskrbljen, lahko v tednu dni zgradi in zasede ulice sedemdesetnega panjiča.

Foto: Gorazd Trušnovc

Na pojasnjevanje, da ne, ose in sršeni pa ne sodijo v našo jurisdikcijo, ter na igranje vloge čudaške mestne atrakcije.

Kdor misli, da medonosnih čebel ni v resnici preveč, naj pride ta mesec v Ljubljano, ko vlada obsedno stanje. Kakšen naliv dežja sicer omogoča blagodejen trenutek počitka, a kaj, ko se obup vrne že prvi naslednji sončni dan v dvojni meri. Ampak ja, dajmo, stlačimo v mesto še kak dodaten »učni« čebelnjak ... Odkar intenzivneje čebelarim, se maja redno zbujam prepoten v prvinski grozi. Komaj čakam, da ta mesec mine in da spet zaživimo kot normalni ljudje. ◆

Čebela Marcela in ČZS v Slovenski filharmoniji

V Slovenski filharmoniji bo v soboto, 7. maja 2022, ob 11. uri v okviru Družinskega abonmaja potekal koncert **Sanjava čebela Marcela** v izvedbi trobilcev in tolkalcev Orkestra Slovenske filharmonije.

Na dogodku bo sodelovala tudi Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, s predstavitevijo čebelarstva in čebeljih pridelkov ter delavnicami za otroke.

DA5
Zgodba o čebeli Marceli
7. maj 2022 ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Troblci in tolkalci Orkestra Slovenske filharmonije

Renata Vereš Klančič
pripovedovalka

Franci Krevh povezovalac

Sponsored: **Domen Jeraša**: Zgodba o čebeli Marceli
(besedilo: Mateja Črv Sužnik)

»Kaj se tako blešči v zadnjem delu orkestra? Trobila! Ne blešči se pa samo njihov videz, ampak tudi zvok. Trobilci Orkestra Slovenske filharmonije vam bodo predstavili trobila, skupaj s pripovedovalko pa vam bodo, »zaigrali« zgodbo o sanjavi čebeli Marceli, ki rada nabira sladki med, še raje pa slika.«

Na dogodek lepo vabljeni mladi čebelarji ter navdušenci nad čebelami in glasbo!

Več informacij: tina.zerovnik@czs.si
ali po tel. št. 01/729 61 04.

Obrezovanje sadnih dreves na Lanšprežu

Člani Čebelarkega društva Trebnje so imeli v soboto, 19. marca 2022, izobraževalno akcijo na Lanšprežu. Sadjar Janez Golob iz Sadjarskovrtnarskega društva Tunjice je čebelarjem prikazal, kako se pravilno obrezuje sadno dreve, in jim podal vse napotke o pravilnem vzdrževanju ter negi za ohranitev zdravega sadovnjaka. Lansko leto so tu posadili več kot 60 visokodebelnih starih sort jablan in hrušk. Sadike so darovali Društvo Kočevarjev staroselcev, Sadjarsko-vrtnarsko društvo Tunjice in Društvo Studenčan, ki se trudijo za ohranitev starih vrst visokodebelnih sadnih dreves, da dobri okusi in travniški sadovnjaki ne bi izumrli. Peter Pavel Glavar se je že davnega leta 1766 na Lanšprežu ukvarjal s sadjarstvom in čebelarstvom. Imel je mogočen sadovnjak z okoli 600 drevesi jablan, hrušk, vseh vrst sadja s koščicami, jagodičevja in orehov.

Člani Čebelarkega društva Trebnje med izobraževalno akcijo na Lanšprežu.

Nasad je dopolnjeval z novimi sortami dreves. Spisal je pravila za čebelarsko vrtnarsko šolo in jo leta 1781 na Lanšprežu tudi ustanovil. Trebanjski čebelarji so s pomočjo donatorjev na Lanšprežu obnovili visokodebelni sadovnjak starih sort, v spomin na Petra Pavla Glavarja pa bodo postavili tudi učni čebelnjak.

Vida Koželj

Foto: Frenk Jenkole

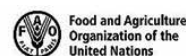
Dobra čebelarska praksa za trajnostno čebelarstvo

Mednarodna organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO), ki deluje pod okriljem Združenih narodov (ZN), se vse bolj zaveda širokega pomena čebel. S tem namenom je s sodelovanjem s širokim naborom različnih strokovnjakov s celega sveta pripravila in objavila dokument, ki opisuje čebelarstvo in njegovo dobro prakso v smeri trajnostnega razvoja (koda QR »Dobra praksa«). V dokumentu so zbrani osnovne informacije o čebelarstvu ter priporočila za trajnostno čebelarjenje in pridelavo kakovostnih čebeljih pridelkov. Med drugim je v dokumentu jasno izpostavljeno, da čebele z opraševanjem zagotavljajo kritično vez pri vzdrževanju ekosistemov. Poleg tega imajo pomembno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, zagotavljanju preživetja številnih rastlin, spodbujanju obnavljanja gozdov, zagotavljanju trajnosti in prilagajanja podnebnim spremembam ter izboljševanju kakovosti in količine kmetijskih proizvodnih sistemov. Pravzaprav je skoraj 75 odstotkov svetovnih pridelkov, ki proizvajajo sadje in semena, pomembna za prehrano ljudi, vsaj delno odvisnih od opraševalcev za trajno pridelavo, pridelek in kakovost. Namen dokumenta je zagotoviti koristne informacije in predloge za trajnostno čebelarjenje po vsem svetu, ki jih je mogoče uporabiti pri čebelarjenju, razvoju in izvajanju različnih projektov.

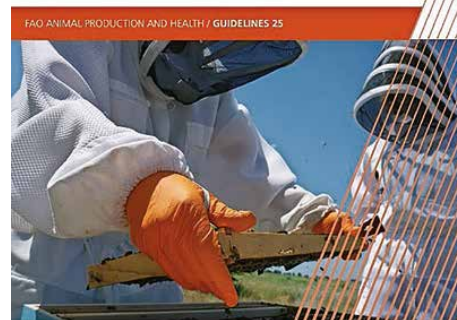

»Dobra praksa«

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO

Good beekeeping practices
for sustainable apiculture

FAO ANIMAL PRODUCTION AND HEALTH / GUIDELINES 25

Foto: Pexels/Laurel

Komunikacijska kampanja za promocijo shem kakovosti

Na pobudo predsednika Konzorcija nosilcev EU zaščitene živilske pridelave in izdelke Boštjana Noča je minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek lani obljubil sofinanciranje promocije evropskih shem kakovosti iz nacionalnih sredstev. Prejeli smo dopis z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in

prehrano RS, iz katerega je razvidno, da je obljuba tik pred izvedbo.

V letu 2022 bo ministrstvo izvedlo komunikacijsko kampanjo za promocijo shem kakovosti z dvema javnima naročiloma v skupni vrednosti 550.000,00 EUR, od tega bo 350.000,00 EUR namenjenih za izvedbo kampanje

treh shem kakovosti. Prvo javno naročilo bo za produkcijo promocijskih materialov za naslednje tri sheme: zaščitena označba porekla, zaščitena geografska označba in zajamčena tradicionalna posebnost, drugo pa za zakup medijskega prostora za promocijo vsebin vseh treh shem kakovosti in ekološko pridelane hrane. Medijska kampanja se bo izvajala od 15. septembra do 31. oktobra 2022 ter od 1. maja do 30. junija 2023. Skupni cilj sporočil

in promocijskega materiala bo dvig prepoznavnosti ter razumevanje in razločevanje shem kakovosti.

Čebelarji imate možnost vključevanja v sheme višje kakovosti, kot so **Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo**, **Kočevski gozdni med** in **Kraški med** z zaščitnim geografskim poreklom. Vključite pa se lahko tudi v **ekološko čebelarjenje**.

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ

Sodelujte v ukrepu spodbujanja osnovne odbire in menjave matic

ČZS bo tudi v letu 2022 izvajala ukrep spodbujanja osnovne odbire in menjave čebeljih matic, ki ga financira MKGP. V okviru ukrepa bo zamenjanih 1200 čebeljih matic v družinah, ki ne izkazujejo morfoloških lastnosti kranjske čebele. Najprimernejše obdobje za izvajanje osnovne odbire je od maja dalje, ko so na trgu prisotne mlade matice naših vzrejevalcev. Čebelarji, bodite pri pregledih čebeljih družin že sedaj pozorni na obarvanost obročkov na zadkih čebel delavk. Če v družinah ugotovite prekomerno število (več kot 2 %) čebel delavk z rumenimi obročki na zadkih, si te družine označite in poskrbite za čimprejšnjo menjavo matic. Poleg tega je zelo priporočljivo, da iz panja, v katerem

ugotovite križance, do zamenjave matic izrezujete vso zaleženo trotovinno, da troti z oprasovanjem mladih matic iz okolice te lastnosti dodatno ne bi širili v okolje.

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO

Če ste v dvomih, pokličite terenskega svetovalca JSSČ, ki vam bo ob obisku svetoval in vas po potrebi in na vašo željo vključil v ukrep menjave matic, v okviru katerega boste prejeli matice brezplačno. Za ohranitev kranjske čebele smo odgovorni vsi čebelarji, zato delujmo odgovorno!

Seminarji iz področja tehnologije čebelarjenja

ČZS, JSSČ, razpisuje več seminarjev za čebelarje iz področja tehnologije čebelarjenja. Seminarji (teorija in praksa) bodo potekali maja in junija, odvisno vremenskih razmer ter stanja v naravi. Za udeležbo na seminarjih je obvezna prijava. Število udeležencev na seminarju je omejeno. Podrobnejše informacije o seminarju bodo prejeli prijavljeni udeleženci. Praktični del tečaja predvideva delo z živimi čebelami. Ker lahko pičijo, s seboj prinesite čebelarsko zaščitno opremo in tako poskrbite za lastno varnost. Organizator in izvajalci tečaja ne odgovarjajo v primeru čebeljega pika. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja.

Datum	Tema	Izvajalec	Kraj	Obvezna prijava
5. maj	Seminar o čebelarjenju v LR-panju	Vlado Auguštin	Regijski učni čebelnjak dolenskega okoliša, Gomila 17, Mirna (Lanšprež)	ga. Šetina, mira.setina@adria-mobil.si, 051/304 711
12. maj	Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa	Simon Golob	Čebelnjak Ivana Konovška, Lokovica 61, Šoštanj	g. Konovšek 041/814 416
12. maj	Seminar o apitehničnih ukrepih	Vlado Auguštin	Regijski učni čebelnjak celjskega okoliša, Cesta na kmetijsko šolo 9, Šentjur	g. Jernej, andrej.jernej@gmail.com, 040/650 850
16. maj	Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa	Simon Golob	Regijski učni čebelnjak gorenjskega okoliša, Zgornje Gorje	simon.golob@czs.si
19. maj	Seminar o apitehničnih ukrepih	Vlado Auguštin	Regijski učni čebelnjak primorskega okoliša, Cerkno	g. Pegan, bibkoslav@gmail.com, 031/292 577
25. maj	Tehnologija čebelarjenja v AŽ-panju	Simon Golob	Regijski učni čebelnjak posavskega okoliša, Leskovec	g. Urek, tonko69@gmail.com, 070/600 282
26. maj	Seminar o apitehničnih ukrepih	Vlado Auguštin	Regijski učni čebelnjak podravskega okoliša (Ptuj), Zagrebška 86, Ptuj	ga. Vedlin, tatjana.vedlin@gmail.com, 051/610 705
2. jun.	Tehnologija čebelarjenja v AŽ-panju	Simon Golob	Regijski učni čebelnjak ljubljanskega okoliša, Kočevje	g. Majerle, jure.majerle@siol.net, 041/415 314
2. jun.	Seminar o čebelarjenju v LR-panju	Vlado Auguštin	Regijski učni čebelnjak obalnokraškega okoliša, Brce	g. Primc, cdib1907@gmail.com, 041 523 889

Predstavljamo terenske svetovalce – Franc Podrižnik

Ime mi je Franc Podrižnik. Prihajam iz kraja Kokarje v Občini Nazarje. Sem upokojenec, po izobrazbi inženir elektronike.

S čebelarstvom sem se začel ukvarjati leta 1998, čisto po naključju. Drznil bi si reči, da so me čebele kar same poiskale. Pobegli roj je namreč pristal v dimniku moje hiše in se odločil, da poti ne bo nadaljeval. Treba je bilo ukrepati. Na pomoč mi je priskočil znanec in čebelar Jože Praznik. Z dimom sva pregnala čebele na plano in roj ogrebla. Predlagal je, naj čebele obdržim. Po kratkem premisleku sem se odločil, da bom poskusil. Tako se je, z enim izposojenim panjem, začelo moje čebelarjenje. Sledila sta registracija čebelnjaka in vpis v domačo Čebelarsko družino Kokarje. Informacije, ki sem jih bil deležen od ČD Kokarje in ČZS, so mi bile v veliko pomoč.

Sproti s pridobljenim znanjem sem širil čebelarstvo – do 39 družin. Kasneje sem nekaj let čebelaril z nekaj več kot 60 čebeljimi družinami. Trenutno, tudi zaradi zdravstvenih razlogov, čebelarim z do 40 čebeljimi družinami v listovnih in nakladnih panjih.

Ekonomski interes ni edino vodilo v mojem čebelarstvu. Seveda se veselim in si želim dobre letine, hkrati pa se zavedam, da ima zadnjo besedo narava. Spoštujem in cenim tudi nematerialne vrednote, ki jih nudi čebelarstvo meni in naravi. Verjetno pri tem nisem osamljen, saj bi sicer v zadnjih slabih medenih letih obupalo precej čebelarjev.

Izkoristil sem dobre možnosti izobraževanja in izpopolnjevanja, ki jih je in jih še nudi ČZS. 2005 sem pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar. Leta 2007 sem opravil tečaj za preskuševalca medu ter 2008 izobraževanje za terenskega svetovalca ČZS.

Od leta 2008 sem terenski svetovalac ČZS v 17

občinah zgornjesavinjsko-šaleške regije, kasneje še v občinah Spodnje Savinjske doline in Zasavja. Poleg osebnega svetovanja in interne kontrole pri čebelarjih izvajam po dogovoru s čebelarskimi društvi delavnice na temo oskrbe čebel, tehnologije, varne hrane in osnovne odbire. Pred delavnico se z organizatorji dogovorimo za izvedbo pri kakšnem čebelarju ali društvenem čebelnjaku. Če delo pri čebelah ni mogoče, lahko izvedemo delavnico s

pomočjo didaktične opreme (virtualni panj in druga čebelarska oprema). Na delavnicah si izmenjujemo izkušnje in poskušamo skupaj izoblikovati rešitve raznih problematik.

Od leta 2011 sem predavatelj ČZS. Izvajam predavanja po uredbi, spletna predavanja in praktična izobraževanja v čebelnjakih. Sodelujem tudi v programu izobraževanj za čebelarje začetnike.

Nazadnje sem leta 2020 opravil izobraževanje za inštruktorja Slovenske čebelarske akademije.

Na društvenem področju se mi izteka tretji mandat predsednika v Čebelarski družini Kokarje. Na območni Čebelarski zvezi zgornjesavinjsko-šaleškega območja (ČZ SAŠA) sem podpredsednik in skrbim za izobraževanje. Z vključevanjem v lokalno in širše družbeno dogajanje skupaj širimo pozitivne zgodbe slovenskega čebelarstva.

Razširjeno izvajanje terenskega svetovanja sem sprejel z mešanimi občutki, saj nisem v podrobnosti poznal običajev na tako širokem območju. Pokazalo se je, da pravzaprav ni težav. Še več, spoznal sem veliko dobrih čebelarjev in se od njih tudi marsikaj naučil. Pravijo, da je delati z ljudmi težko. Verjetno ne velja za vse dejavnosti in odnose enako. Sam imam po dolgih letih terenskega svetovanja s čebelarji na področjih, ki jih pokrivam, samo pozitivne izkušnje. Ob tej priložnosti se jim za odlično sodelovanje lepo zahvaljujem in želim, da tako ostane. Tudi potem, ko bo to delo prevzel nekdo drug.

Franc Podrižnik, terenski svetovalac JSSČ,
030/604 068

Foto: arhiv Franc Podrižnik

Hvala vam, 26. marca se je sadilo po Sloveniji

Da se slovenski čebelarji zelo dobro zavedamo ohranjanja čistega in zdravega okolja, je dokazal korak, ki smo si ga zadali v projektu **Dan sajenja medovitih rastlin**. Skupaj smo ponazorili močno voljo, željo po spremembah in opozorili na pomen sajenja medovitih rastlin.

Na tej prehojeni poti od novembra lani pa do dneva sajenja so projekt, ki ga je pripravila Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, podprle številne občine (47), lokalne skupnosti, podjetja, srednje kmetijske šole in posamezniki. Več kot 140 podpor smo bili deležni, projekt pa je podprlo tudi 23 tujih držav. Zahvala gre tudi donatorjem, pokroviteljem, Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Ministrstvu za okolje in prostor RS, in sicer za finančna sredstva za nakup medovitih rastlin. S finančno pomočjo smo posadili več kot 32.000 medovitih sadik. Zagotovili smo tudi 5000 semenskih vrečk sončnic, ki so jih posadili taborniki. V sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije se je posadilo več kot 9000 sadik medovitih dreves.

Zahvala pa gre seveda vsem vam, občinam, lokalnim skupnostim, čebelarskim društvom, drugim društvom

(športna društva ...), podjetjem, srednjim kmetijskim šolam, vrtcem, osnovnim šolam kot tudi vsem, ki ste sodelovali na prevzemnih lokacijah za sadike. Zahvala gre vsakemu posamezniku, ki se je priključil in po svojih zmožnostih prispeval del sebe v zgodbi sajenja medovitih rastlin. Ne pozabite čez leto obiskati rastlin, ki ste jih posadili, negujte jih in zalivajte, predvsem pa spremljajte rastline v fazi cvetenja in opazujte čebele, ki si v brezpašnem obdobju nabirajo potrebno hrano za razvoj mladega zaroda. V projekt ste se vključili številni, ki ste sadili medovite rastline, kar se vidi iz številnih medijskih objav. Ocenjujemo, da se je s tem projektom posadilo več kot 200.000 medovitih rastlin.

Verjamemo, da se bomo te akcije spomnili vsako pomlad in sadili medovite rastline za naše čebele in druge oprasovalce kot tudi za našo skupno prihodnost. Več o vtisih sajenja medovitih rastlin in o drugih informacijah o akciji, pokroviteljih, donatorjih, podpornikih pa lahko najdete na spletni strani ČZS.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Foto: Tomaž Samec

Povračila trošarin za energente čebelarjem

Po novem Pravilniku o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, sprejetem 11. marca 2022, smo tudi čebelarji upravičeni do povračila trošarin za energente. Kot smo že pisali v prejšnji številki *Slovenskega čebelarja*, so do povračila upravičeni vsi čebelarji, ki čebelarijo z vsaj 41 čebeljimi družinami in imajo čebele nameščene v stacionarnem čebelnjaku, oddaljenem najmanj 5 km od svojega stalnega prebivališča, ali čebelarji, ki čebele prevažajo na paše po vsej državi v oddaljenosti vsaj 10 km od svojega prebivališča. Na sprejeti pravilnik smo v tem času

skupaj z Združenjem profesionalnih čebelarjev Slovenije dali pripombo o zgornjem številu čebeljih družin, saj je ta prag omejen na 201 čebeljo družino.

V času od prejšnje objave obvestila smo pričakovali tolmačenje pravilnika, česar še nismo prejeli. Kot so nam sporočili s Finančne uprave RS, bo tolmačenje izvedeno šele v drugi polovici leta. **Za vse, ki izpolnjujete prag za povračilo trošarin za energente je pomembno, da shranjujete račune od nakupljenega goriva.** Ko bomo prejeli več informacij od Finančne uprave RS o načinu in času oddaje vlog, vas bomo o tem obvestili.

Aleš Bozovičar, vodja ONS

71. občni zbor Čebelarске zveze Slovenije

V začetku minulega meseca, natančneje v soboto, 9. aprila, je na Čebelarски zvezi Slovenije potekal 71. občni zbor ČZS, ki ga je s čebelarско himno odprl moški komorni pevski zbor ČZS. Slavnostni otvoritvi je sledil pozdravni nagovor predsednika ČZS Boštjana Noča, ki je v izvolitev članov delovnega predsedstva občnega zbora – kar so delegati sprejeli soglasno – predlagal Marka Alaufa za predsednika delovnega predsedstva in Jožeta Škulja ter Antona Ureka za člana delovnega predsedstva, kar so delegati soglasno sprejeli.

Srečanje je sledilo sprejetemu predlogu dnevnega reda 71. občnega zbora. Po sklepu upravnega odbora so bila ob priložnosti podeljena priznanja Antona Janše I. stopnje, ob teh pa je predsednik ČZS Boštjan Noč podelil tudi predsednikova priznanja (nagrajence in obrazložitve k nagradam lahko najdete v zapisniku 71. občnega zbora preko povezave QR »Zapisnik«). Po nagrajevanju je predsednik ČZS Boštjan Noč – ob udeležbi 116 delegatov – pred sklepčnim občnim zborom podal poročilo o uresničitvi delovnega načrta ČZS za leto 2021, predsednica Nadzornega odbora ČZS Helena Žvab pa je podala poročilo nadzornega odbora. Na podani poročili ni bilo razprave ali pripomb pooblaščenih delegatov. Temu sta sledili sprejetje revidiranih računovodskih izkazov in poslovnega poročila ČZS za leto 2021 ter sprejetje delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2022.

»Zapisnik«

Predsednik ČZS Boštjan Noč je Občni zbor ČZS seznanil z izdelavo svečanih čebelarских oblek pod okriljem Čebelarске zveze Hrvaške. Podal je predlog, da se ČZH obvesti o tem, da Občni zbor ČZS nasprotuje izdelavi njihove svečane čebelarске obleke, ki bi bila enaka ali velik približek slovenski čebelarски obleki, in da če bo to potrebno, uporabimo proti ČZH vsa pravna sredstva, ki bodo zaščitila interes ČZS glede zaščite slovenske čebelarске obleke, kar so z dvigom rok potrdili vsi delegati, razen enega, ki je glasoval proti.

Ob zadnji točki dnevnega reda so bili k razpravi povabljeni delegati (več o njihovih predlogih, pohvalah in razočaranjih v zapisniku), po občnem zboru pa je sledila kratka slovesnost, posvečena 20. obletnici odprtja Čebelarskega centra Slovenije, na kateri so sodelovali g. **Lojze Peterle**, nekdanji predsednik ČZS, mag. **Aleš Irgolič**, državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, ter **Boštjan Noč**, predsednik ČZS, ki so poudarili velik pomen gradnje Čebelarskega centra Slovenije za slovensko čebelarstvo. Ob tej priložnosti je bilo izdanih **250 kovancev** z motivom čebelarskega centra, razdeljenih čebelarским društvom in zaposlenim, ki so (bili) več kot eno leto zaposleni na ČZS po letu 2002. Izdanih je bilo tudi **30 srebrnikov** z istim motivom, 25 jih bo ob slovesnosti 20. obletnice odprtja 26. maja razdeljenih članom gradbenega odbora za ureditev Čebelarskega centra Slovenije, preostalih pet pa bo shranjenih v arhivu ČZS.

Tadej Pavković

Foto: Tadej Pavković

Ukinitev vpisa namestnika nosilca kmetijskega gospodarstva

Na Občnem zboru ČZS je bila izpostavljena tema v povezavi z ukinitvijo namestnika nosilca kmetijskega gospodarstva (v nadaljevanju KMG). Trenutno veljaven Zakon o kmetijstvu določa, da mora za KMG, ki uveljavlja ukrepe kmetijske politike (npr. sofinanciranje čebelarске opreme, finančna pomoč a nadomestilo škode

v čebelarstvu ...), nosilec izmed članov KMG določiti namestnika nosilca. Obveščamo vas, da se s spremembo zakona **s 1. januarjem 2023 ukinja vpis namestnika nosilca KMG v RKG**. Več o spremembah Zakona o kmetijstvu bo objavljeno v naslednji številki SČ.

Tina Žerovnik, svetovalka za ekonomiko pri JSSČ

Spet v živo – 45. dnevi čebelarstva ApiSlovenija 2022 v Celju

12. in 13. marca 2022 so na Celjskem sejmu ponovno v živo potekali **že 45. dnevi čebelarstva** ApiSlovenija. Gre za prvi večji čebelarski dogodek v postkovidnem obdobju, zato je bilo nemogoče vnaprej napovedati obisk, ki pa je bil oba dneva presenetljivo dober. Pokazal je, da so bili čebelarji željni druženja, ugodnih nakupov **čebelarske opreme pred prihodom nove sezone** in strokovnih vsebin. Letos so se predavatelji v soboto osredotočili na aktualno temo vpliva podnebnih sprememb na čebelarjenje, v nedeljo pa kot je sedaj že običaj na dobre čebelarske prakse. Na sejmu so se poleg razstavljalcev in prodajalcev predstavili tudi inovatorji s svojimi tehnološkimi novostmi (predstavili jih bomo v posebnem članku, ki bo objavljen v SČ).

Seveda pa se je vse začelo z jutranjim odprtjem in novinarsko konferenco, ki mu je sledila. Boštjan Noč, predsednik **ČZS** je v nagovoru povedal, da je vesel, da po dveh letih ApiSlovenija ponovno poteka v živo v Celju. Zahvalil se je vsem čebelarskim društvom za delo kljub težkemu koronskem času. Leto 2021 je zaznamovala najslabša čebelarska letina odkar pomnimo, zato je izrazil zahvalo za pomoč države. **ČZS** je v tem času tudi nanizala nekaj uspehov kot so sprejetje NPK apiterapevt / apiterapevtka za kar gre zahvala ministru Janezu Ciglerju, simpozij apiterapije za otroke, odprtje Hiše kranjske čebele v Višnji Gori, izdelava 3D-kranjice in njen uspešen nastop na Expu v Dubaju, promocijski paviljon Medena zgodba, podelitev mednarodne nagrade Zlata čebela ter navsezadnje tudi podelitev koncesije ČZS za opravljanje Javne svetovalne službe v čebelarstvu za nadaljnjih sedem let, kar kaže na uspešno delo in zaupanje s strani MKGP. ČZS in slovenski čebelarji so se v koronskem obdobju izkazali z dobrodelnostjo. V prvem epidemskem valu so pomagali domovom za ostarele, odzvali so se ob potresu v Hrvaški Petrinji, kjer so pomagali tamkajšnjim čebelarjem, organizirali pa so tudi dva dobrodelna pohoda. Po skoraj sedmih letih pogajanj smo dosegli tudi premik pri vključitvi čebelarjev med deležnike vračila trošarin za energente. Tako bodo čebelarji deležni enake obravnave pri izplačilu trošarin za energente kot so tega deležne ostale panoge znotraj kmetijskega sektorja. Velika zahvala za vključitev čebelarjev v povračilo gre poslancu Borisu

Doblekarju, ministru za finance mag. Andreju Širclju in ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jožetu Podgoršku.

Predsednik Noč

se je ozrl tudi na prihodnje načrte za leto 2022. **Še zlasti** akcija **ČZS** Dan sajenja medovitih rastlin za ohranitev čebel, ki je potekala marca 2022 (članek preberite na str. 150 te številke SČ). **ČZS je uspela pridobiti donatorska sredstva in podporo MKGP in MOP iz podnebnega sklada** kar je omogočilo, da letos posadimo 50.000 medovitih rastlin. Cilj je da bi letno posadili 200.000 sadik. V desetih letih bi tako lahko posadili dva milijona medovitih rastlin. Veseli ga, da bodo ob podražitvah energentov do pomoči upravičeni vsi čebelarji. Dobra posledica tega ukrepa pa je tudi, da bo do izplačil prišlo avtomatsko, saj obstajajo javne evidence, brez vlaganja vlog. To je pomemben korak k debirokratizaciji in je dobra praksa tudi za bodoče, tudi na drugih področjih. Ob koncu nagovora je predsednik Noč napovedal tudi svoj nastop na volitvah ter pozval zbrane k solidarnostnemu aplavzu za ukrajinske čebelarje. V luči mednarodnega dogajanja z vojno v Ukrajini, je čebelarski sektor trenutno najbolj ranljiv preko cen sladkorja za zimsko krmo čebel. V zadnjem času so se namreč dvignile cene sladkorja **že za 40 %**. Posnetek odprtja si lahko ogledate na YT kanalu ČZS (koda QR »ApiSlovenija 2022«)

Ob robu ApiSlovenije je potekalo tudi srečanje izvajalcev pašnih redov. Sejem so lahko brezplačno obiskali tudi mladi čebelarji iz čebelarskih krožkov, na ogled pa je bil tudi paviljon Medena zgodba.

Živahen sejmski vrvež

Foto: Marko Borko

Marko Borko

»ApiSlovenija 2022«

Foto: Marko Borko

Odprtje 45. ApiSlovenije v soboto, 12. marca 2022

Novinarska konferenca ČZS s kmetijskim ministrom dr. Jožetom Podgorškom

Začetek projekta »Dan sajenja medovitih rastlin« s posaditvijo medovitega drevesa

Urn timer svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v maju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
3. maj 2022	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, osnovna odbira	Franc Tratnjek	Čebelarški dom Beltinci	041/606 013
6. maj 2022	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, osnovna odbira	Brane Borštnik	Čebelarstvo Borštnik, Prilesje pri Velikih Laščah	031/336 905

Urn timer usposabljanj v maju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urn timer naknadno dopolnimo, spremenimo ali usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urn timer usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
2. maj	17.30	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja*	Franci Šivic	Cerkev Svetega Jurija na Legnu, Slovenj Gradec	g. Knez 041/321 149
4. maj	17.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj	Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Čebeljak ČD Tržič, Vila Bistrica, Tržič	mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si, 041/645 769
5. maj	17.00	OSNOVNE Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Aljaž Debelak	ČRICC, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Perčič 041/523 781
9. maj	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Gasilski dom Banovci	g. Novak 041/612 769
10. maj	9.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj	Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Regijski učni čebeljak Gorenjska, Vrt okusov, Zgornje Gorje	mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si, 041/645 769
11. maj	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Čebelarški center Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 9, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351 obvezna prijava
11. maj	17.00	Apiterapija	Franci Šivic	Dvorana Konjičanka, Slovenske Konjice	g. Žvikart 041/548 135
13. maj	13.00 ali 5.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Milinkovič Dušan	Regijski učni čebeljak belokrajinskega okoliša, Sela pri Otovcu 16, Črnomelj	g. Milinkovič, 030/604 090 obvezna prijava
14. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Brane Borštnik	Prilesje pri Borštniku	g. Žnidaršič 040/737 952 obvezna prijava
18. maj	9.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj	Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Regijski učni čebeljak Gorenjska, Vrt okusov, Zgornje Gorje	mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si, 041/645 769
19. maj	18.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Marija Sivec	Društveni čebeljak / Ribiški dom Litija, Savska cesta 3, Litija	g. Rozina 031/480 055 obvezna prijava
23. maj	16.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Marija Sivec	Pri čebeljaku g. Thaler Janeza	g. Lotrič 041/767 238 obvezna prijava
26. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Franko Dolgan	Regijski učni čebeljak notranjskega okoliša, Loško/Kamna Gorica, Cerknica	ga. Braniselj, cdcerknica@gmail.com obvezna prijava
27. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Štefan Šemen	Regijski učni čebeljak pomurskega okoliša, Nemčavci	g. Šemen, 031/787 235 obvezna prijava
27. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Vlado Vogrinec	Regijski učni čebeljak podravskega okoliša (Maribor), Streliška cesta 150, Maribor	g. Vogrinec, 041/818 705 obvezna prijava
27. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Brane Borštnik	Regijski učni čebeljak dolenjskega okoliša Gomila 17, 8233 Mirna (Lanšprež)	ga. Šetina, 051/304 711 obvezna prijava
27. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Anže Perčič	Regijski učni čebeljak gorenjskega okoliša, Zgornje Gorje	g. Legat, 031/371 952 obvezna prijava
27. maj	13.00 ali 15.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Marija Sivec	Regijski učni čebeljak primorskega okoliša, Trebenče, Cerkno	g. Pegan, 031/292 577 obvezna prijava
28. maj	9.00 ali 11.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Andrej Jernej	Regijski učni čebeljak celjskega okoliša, Cesta na kmetijsko šolo 9, Šentjur	g. Jernej, 040/650 850 obvezna prijava
28. maj	9.00 ali 11.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Miran Kadiš	Regijski učni čebeljak koroškega okoliša, Pod Gradom 190, Dravograd	g. Kadiš, 031/644 534 obvezna prijava
28. maj	9.00 ali 11.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Marija Sivec	Regijski učni čebeljak primorskega okoliša, Trebenče, Cerkno	g. Pegan, 031/292 577 obvezna prijava
maj 2022	naknadno	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	Zorko Šabec	Regijski učni čebeljak obalnokraškega okoliša, Brce, Ilirska Bistrica	g. Primc, 041 523 889 obvezna prijava
maj 2022	naknadno	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse – delavnica*	predavatelj bo sporočen naknadno	Regijski učni čebeljak podravskega okoliša (Ptuj), Zagrebška 86, Ptuj	ga. Vedlin, 051/610 705 obvezna prijava

Seminar o pridobivanju propolisa

Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisuje seminar z naslovom Tehnologija pridobivanja propolisa. Seminar bo obsegal teoretično in praktično izobraževanje. Na seminarju se boste seznanili s stanjem na področju pridobivanja propolisa v Sloveniji, sestavo in lastnostmi propolisa, tehnologijo pridobivanja propolisa v različnih

panjskih sistemih in drugimi učenostmi. Teoretični in praktični del izobraževanja bo potekal v Mariboru, in sicer maja in junija. O točnem terminu bodo prijavljeni obveščeni en teden pred izvedbo seminarja. **Na tečaj se prijavite s spletnim obrazcem (koda QR »Prijava«) ali po e-pošti: tomaz.samec@czs.si.** Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite naslednje podatke:

ime in priimek, naslov, koliko let čebelarite in telefonsko številko. Prijave zbiramo do zapolnitve mest. Število udeležencev na seminarju je omejeno, zato pohitite s prijavo.

»Prijava«

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Izkoristite brezplačne analize čebeljih pridelkov

ČZS zbira vzorce medu za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu (paket 1). Na voljo je še nekaj mest za vzorce cvetnega prahu, propolisa in voska (paket 3) za brezplačno analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj.

Za izvedbo analiz potrebujemo 450 g medu ali 100 g cvetnega prahu, propolisa ali voska. **Ob oddaji vzorca je treba priložiti še pristopno izjavo, ki jo najdete na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana.** Čebelar je upravičen do oddaje enega vzorca medu in enega čebeljega pridelka

(vosek ali propolis ali cvetni prah) v triletnem programskem obdobju 2020–2022. Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno. **Več informacij: aljaz.debelak@czs.si ali 01/729 61 29.**

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ

Vabilo čebelarkam in čebelarjem za sodelovanje v internetni anketi 2022

Vabimo vas, da izpolnite internetno anketo o svojem čebelarjenju v preteklem obdobju (koda QR »Anketa«). Namenjena je zbiranju podatkov o stanju čebelarstva v EU in širše. Podoben vprašalnik izpolnjujejo čebelarji v številnih evropskih državah.

»Anketa«

matice ometenci matičniki
družine na LR in AŽ satju

3 minute od AC
izvoza Grosuplje

info@cebelarna-novak.si Miha Novak
Zg. Slivnica I7, I293 Šmarje-Sap 031 818 297

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti ČD Slov.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejam kvalitetne matice Kranjske sivke. Lahko jih prevzamete osebno ali jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759

email: poslek.boris@t-2.net
Boris Poslek, Mariborska 45, 2314 Zg. Poljskava

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Prosimo vas, da v skladu s Pravili sistema SMGO poročate o porabi zaščitnih prelepk in količini medu, označenega z zaščitnimi prelepkami SMGO v letu 2021. Poročila pošljite na e-naslov: ines.zunic@czs.si. Ob tem poudarjamo, da morate to storiti tudi, če medu niste točili.

Število novih članov SMGO-ja marca 2022	Število članov, ki so izstopili marca 2022	Število vseh članov SMGO-ja marca 2022
5	10	431

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z g. Aljažem Debelakom: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: aljaz.debelak@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani: www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.

Mali oglasi

PRODAM

Svež zamrznjen cvetni prah, pakiran po 40 dag (Turjak), tel.: 041/698 103.

Cvetni prah osmukanec, svež cvetni prah je skladiščen v skrinji, posušen pa v hladilnici in je očiščen, tel.: 040/845 113.

Cvetlični med (Zasavje), tel.: 041/778 735.

Štiri čebelarje družine na 7 AŽ-satih (Horjul), tel.: 041/241 788.

Štiri čebelarje družine, močne, na 10 LR 1/1 satih ter štiri družine na 7 AŽ-satih, vse matice l. 2021, mlado satje (Dolenjska), tel.: 041/773 412.

Sedem čebelarjih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 041/858 736, 07/495 76 45.

10 čebelarjih družin na 7 satih, lepe in močne (okolica Šentruperta na Dolenjskem), tel.: 031/406 175.

10 čebelarjih družin, močnih, v novih AŽ-panjih (okolica Slovenskih Konjic), tel.: 041/456 189.

40 čebelarjih družin na LR-satih, z lansko matico, lahko tudi s panjem, tel.: 031/421 216.

Čebelarje družine na AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelarje družine na AŽ-satih, 6-satariji, lepo satje močne družine (Dolenjska), tel.: 031/688 818.

Čebelarje družine, zdrave in močne, z lanskimi maticami na AŽ-satih, večina družin je na 7 satih, tel.: 041/862 312.

Čebelarje družine na AŽ-satih in tovarnjak TAM 5000 (Prekmurje), tel.: 041/214 980.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031/381 124.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Vrhnike), tel.: 041/727 131.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih (okolica Zgornje Velke), tel.: 070/893 647.

Čebelarje družine, rezervne, na 7 ali 9 AŽ-satih, (okolica Celja), tel.: 041/215 281.

Čebelarje družine na 7 in 9 AŽ-satih ter 6 LR-panjev (okolica Medvod), tel.: 031/435 500.

Čebelarje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 041/679 980.

Čebelarje družine, močne, na 7 in 10 satih, možna prodaja s panji, tel.: 040/603 066.

Čebelarje družine na 9 AŽ-satih, 12-satno samoobračalno točilo, centrifugo za vosek, krožno polnilno mizo, mehansko tehniko in trietažni panj, tel.: 040/563 247.

Čebelarje družine na LR-satih 1/1 s panji, po zelo ugodni ceni, tel.: 031/446 031.

Čebelarje družine na 8 satih (Dolenjska), tel.: 031/269 475.

Čebelarje družine, na 10 satih, z ali brez panjev, tel.: 041/ 507 254.

Šest lanskih narejencev z mladimi maticami in dva rabljena 10-satna panja (okolica Gornjega Ajdovca, Dvor pri Žužemberku), tel.: 031/713 680.

Lipove AŽ-satnike, kakovostne izdelave, in zaboje za roje ali ometence, možna menjava za vosek, lahko pošljem po pošti, ugodno, tel.: 031/753 345.

Šest Vehovčevih nakladnih panjev in šest Grajševih panjev, zelo ugodno, tel.: 031/300 333.

12 panjev in kompletno čebelarsko opremo, ugodno, tel.: 031/380 674.

35 nakladnih panjev, naseljenih, odvoz se lahko po želji odloži na konec akacije-paše, tel.: 041/704 233.

AŽ-panje, 10-satne in 5-satne, novi iz lipovega lesa, tel.: 041/822 366.

AŽ-panje, nove, 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

AŽ-panje, 11 + 3S ter 5, 7 in 9S, novi polovičarji, vsebujejo krmilnik, lipove okvirje in tester varoze, tel.: 041/840 357.

Čebelarski muzej Radovljica

NOVA STALNA RAZSTAVA

Živeti skupaj. O čebeli in človeku

Odprto od torka do nedelje, 10.–18. ure.
Za člane ČZS popust pri vstopnini.

www.mro.si

ČEBELARSKI MUZEJ

RAZPISI ZA STOJŠČA

Spletna stran ONS: <https://ecelebar.cz.s.si>. Telefonski odzivnik: 01/729 61 20. Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelarje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: www.cz.s.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelarja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
Tolmin	lipa	15. 5. 2022	borut.lapanja@gmail.com	g. Lapanja 041/387 591
Nova Gorica	gozd	15. 5. 2022	cebelarsko.drustvong@gmail.com	g. Bavdaž 041/975 393
Kanal - Brda	lipa, kostanj	19. 5. 2022	info@cd-kanalbrda.si	info@cd-kanalbrda.si
Kamnica - Bresterica	gozd, lipa, kostanj	30. 5. 2022	tomazrobic@gmail.com	g. Robič 040/321 574
Selnica ob Dravi	gozd, lipa, kostanj	15. 5. 2022	anton.hiter@gmail.com	g. Hiter 02/671 9089 (po 20. uri)
Pivka	gozd	30. 5. 2022	cdpivka@gmail.com	g. Dejan 041/933 366
Cerknica	hoja	1. 6. 2022	ule.andrejj@gmail.com	g. Ule 040/739 005
Ljubljana Moste-Polje	kostanj	10. 6. 2022		g. Jere 041/988 965

Nove AŽ 5-, 6-, 7- in 10-satarje, tudi trietažne, možna menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 19. uri).

Panje 6S iz litega stiropora na DB- in AŽ-satih, prebarvane s kakovostno akrilno barvo, tel.: 041/752 383.

Panje, trietažne (okolica Maribora), tel.: 051/472 110.

Tovornjak Iveco ML75E17, l. 2005, prenovljen 2016, pripravljen za preprosto predelavo za prevozni čebelnjak, tel.: 040/353 623.

Čebelnjak s čebelami in vso opremo (okolica Raven na Koroškem), tel.: 031/408 155.

Točilo, avtomatsko, 6-satno, tel.: 031/435 469.

Nov čebelnjak s 15 družinami na 10 AŽ-satih (Kostanjevica na Dolenjskem), tel.: 031/446 349.

Čebelnjak za 24 AŽ-panjev, v dobrem stanju, in 6 rezervnih družin AŽ na 7 satih, tel.: 031/604 309.

Trisatno točilo, možna menjava za čebele in roje, tel.: 041/670 726.

Komplet za inhalacijo iz panja s prislilnim vlekem API AEROSOL II in baterijsko enoto APPY-SUPPLY, tel.: 041/960 139.

KUPIM

Čebele in roje, tel.: 041/670 726.

Pet rabljenih AŽ-panjev 10S, tel.: 041/698 103.

ČEBELARSKA OPREMA LOGATEC

Ometalniki

- Inox pločevina
- Dva motorja
- Opcijsko: s stopalko

Parni topilniki

- Inox pločevina
- Za 12 satov
- Na plinski gorilnik

Sončni topilniki

- Inox pločevina
- Za 2 do 4 sate
- Vrtljivo stojalo

040 346 436 info@kranz.si www.kranz.si Ometalniki Logatec

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

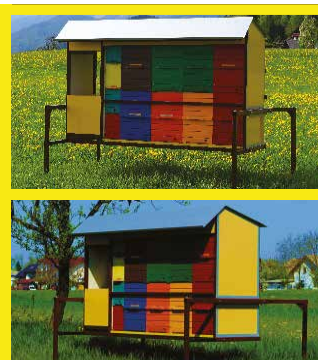
Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

PETELIN

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN
Pliskovica 102, 6221 Dutovlje
Tel.: 051 470 907
e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488
e-naslov: dejangrm99@gmail.com

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

- Registrirano vzrejališče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.
- Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).
- Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet
Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelarstvocvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelarstvocvet.si

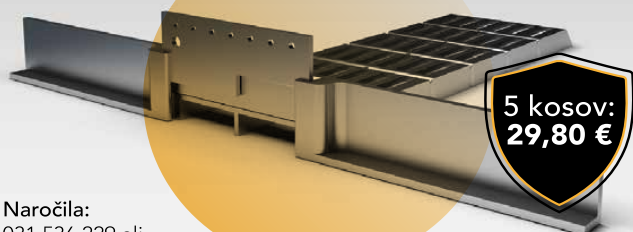
ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokoš & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

5 kosov:
29,80 €

Zmagovalec natečaja
najboljše tehnološke
rešitve 2021

Čebelarstva tehtnica
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev
znotraj istega
čebelarskega društva ali
javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

ADI KON-TAKT
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Prilifeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Sončni topilnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Osmukalnik

Ometalnik

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za
spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku.

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo
Vidovič

Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelarstvo-vidovic.si

KUNSTELJ

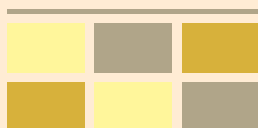
Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrta 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarski jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarskih točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

Čebelarski center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

MIZARSTVO KRZE
 1939

KRAVNI MATERIALI
ODLIČNA IZDELAVA

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
 Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
 Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
 Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Jamčimo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

AUSTRIA GARANTIE
 durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Čebelarjem prijazni premazi za les

belinka interior

belinka

www.belinka.com

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

UGODNE CENE pokrovi in steklena embalaža

02/62-96-226 **www.trgovinica.si**

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebelo družino

Inovativna formula
z visoko učinkovitostjo proti varozi,
varna in z odlično toleranco.

**BREZ
SLADKORJA:
BREZ RIZIKA
HMF**

ALVEIS
BEEKEEPING & HONEY

TRETIRANJE VAROZE NA OSNOVI OKSALNE KISLINE Z GLICEROLOM

**EDINI ŽE
PRIPRAVLJEN
ZA UPORABO**

**UPORABNO
12 MESECEV
PO ODPRTJU
(na sobni
temperaturi)**

Na voljo pri vašem veterinarju.

(10-20 panjev)
500 ml plastenka

(100-200 panjev)
5 L vsebnik

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s
farmacevtom.

Chemicals Laif

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

**NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg**

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrije 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

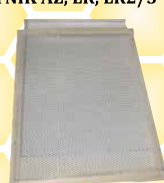

VSE ZA OBNOVO PANJEV

**NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!**

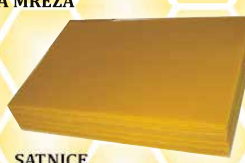
OJAČANA RAZSTOJŠČA,
RAZSTOJŠČA 11 + 3,
JAHČI ZA SATNIKE

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

SATNICE

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEDITE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.**

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnik, Opekarska 16

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

14.00-16.00

V mesecih april, maj, junij
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

info@apis-med.si

www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,80 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG
PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

PLASTIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJŠČE (LR)

ČEBELJE
POGAČE

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice — 1,80 EUR/kg.
■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja
(nečistoče so večinoma težje od čebelnega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ satih.
Sprejemamo naročila za matice.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Zapustili so nas

MARIJAN ŠUŠTAR
 1942–2021

V zadnjih dneh maja 2021 smo se poslovili od dolgoletnega člana in srčnega čebelarja Marijana Šuštarja. Čebele so postale popotnice njegovega življenja že v otroških letih, ko sta z očetom zgradila čebelnjak in čebelarila z 18 AŽ-panji. Marijan je kasneje zgradil še večji in lepši čebelnjak, v obeh je čebelaril z več kot 40 čebeljimi družinami. Ves čas mu je pomagala in dajala podporo žena Rozi. Ob službi je gospodaril tudi na kmetiji in bil napreden kmet ter velik ljubitelj živali. Za svoje zasluge je v Čebelarškem društvu Litija prejel priznanji Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji smo mu hvaležni za delo v društvu in ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Litija

JOŽE SLATNAR
 1949–2022

V mesecu marcu nas je nenadoma in prezgodaj zapustil prijatelj in čebelarški sopotnik Jože. Vsi, ki smo ga poznali, vemo, da je bil mož na mestu, delaven, skrben in eden od tistih, ki nikomur od nas nikoli ni odrekel pomoči. Ljubezen do narave

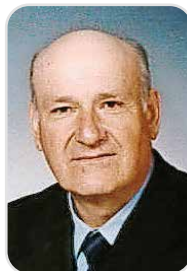
in čebel ga je privabila, da se je kmalu po upokojitvi odločil čebelariti in se včlanil v naše čebelarstvo. Ostal je ljubiteljski čebelar. V društvu je bil med prvimi pri različnih delih, srečanjih in strokovnih usposabljanjih. Hitro se je učil skrivnosti čebelarjenja, ni se ustrašil nobenega dela, vedno je bil dobre volje in pripravljen za prijateljski razgovor. Članice in člani ga bomo ohranili v lepem in spoštljivem spominu.

ČD Mengeš

PETER GRADIŠNIK
 1942–2022

V 80. letu starosti nas je zapustil cenjeni član in dolgoletni predsednik društva Peter Gradišnik, ki mu je bila ljubezen do čebel položena v zibelko. Od leta 1970 je bil dejaven član društva, leta 1998 pa prevzel funkcijo predsednika, ki jo je opravljal do svojega slovesa. Bil je eden od ustanovnih članov ČZCR, v kateri je vrsto let opravljal nalogo blagajnika. Vseskozi je bil član ČZS in dva mandata tudi član upravnega odbora. Prejel je številna priznanja sosednjih društev, odlikovanja Antona Janše III., II. in I. stopnje ter leta 2002 od Mestne občine Celje bronasti celjski grb. Njegovo delo in neutrudna volja sta pomembno vplivala na razvoj in delovanje društva, za kar smo mu nadvse hvaležni. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Henrik Peternej Celje

IVAN ONIČ
 1934–2022

V mesecu marcu smo se poslovili od častnega člana Ivana. Čebelarstvo pot je začel 1965 z mentorjem Francem Kirarjem. Čebelaril je s 130 gospodarskimi in 80 rezervnimi družinami v AŽ-, LR- in Kirarjevih panjih, ki si jih je izdelal sam. Vzrejal je tudi matice. V ČD Poljčane se je včlanil leta 1970. V obdobju 52-letnega članstva je bil stalni delegat pri ČZD Maribor, redno se je izobraževal in opravil izpit NPK. Za svoje delo je prejel številna priznanja in diplome ter odlikovanja A. J. III. in II. stopnje. Bil je skromen, priljubljen in umen čebelar – vzornik mlajšim. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Poljčane

LEOPOLD TOMAN
 1922–2022

V pozni zimi smo se poslovili od Leopolda Toman, ki smo mu čebelarji na kratko rekli Polda. Čebelaril je od leta 1960 in bil drugi najstarejši čebelar v Sloveniji. Bil je dejaven tako v športu kot v družbenih organizacijah, sodeloval pa je tudi v borbi za domovino. Za vestno in dolgotrajno čebelarjenje je bil odlikovan z odličjem Antona Janše III. stopnje, ob 100-letnici Čebelarškega društva Antona Janše Breznica leta 2019 pa je prejel posebno predsednikovo priznanje. Ob slovesu mu člani Čebelarškega društva Antona Janše Breznica kot dragemu prijatelju želimo lahko slovensko zemljo.

ČD Antona Janše Breznica

Vzreja matič
BUKOVŠEK
 – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

GSM: 031/027 780

Golo Brdo 19
1215 Medvode

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T: +386 1 365 70 86
F: +386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogličeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelska oprema in drobn pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

KIPGO ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNENJE MEDU
- EMBALAŽA

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ
PANJEV

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU

POGAČE
HoneyBeePro
Standard in
HoneyBeePro
Protein

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

**VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN
JOPICI**

-zračni
-narejeni so iz treh slojev
tkanine in predstavljajo
zato popolno zaščito

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LEŠENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA
PRESE ZA VOŠČINE

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOLI, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarstvo lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA:
09.00–12.00

**NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE
CVETNEGA PRAHU - IZKOPANCA**
- loči izkopanec od voska

Akcijska cena:
207,00 EUR

Art. 7635

CVETNI PRAH - IZKOPANEC

CEDILO ZA MED DVOJNO,
večja prepustnost

Art. 7016

**KUHALNIK VOŠČIN/KORITO ZA
RAZKUŽEVANJE NA PLIN, nerjaveč**

Art. 3306

**VILICE ZA ODKRIVANJE
s stranskim nožem**

Akcijska cena: **15,20 EUR**

Art. 8008

CEDILNA POSODA
- z zgornjo pretočno pipo in
cedilom, ki se ob celodnevem
točenju ne zamaži

Art. 2561

VELIKA IZBIRA TOČIL

LOGAR TRADE D.O.O.

04 25 19 410

POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.05.2022 do 31.05.2022 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.